

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BOYNU
VURULMUŞ
AY

J.E. PACHECO

İspanyolca Astından Çeviren
Deniz Torcu

Cervantes Ödülü
2009

Bu jenerik
genel yaym
yönetmeninden
gizli yazılmıştır.
Dosyasını
basılmıyoruz
dediysek öyküleri
kötü demedik;
hepsi çoğuş.

© Dedalus Kitap - 2015

Yazar: Jose Emilio Pacheco

Kitabın Adı: Boynu Vurulmuş Ay

Özgün Adı: El viento distante

T.C. Kültür Bakanlığı

Sertifika No: 23858

Isbn: 978-605-4708-74-1

Dedalus Kitap: yetmiş dokuz

Öykü : on dokuz

Basım Tarihi nisan iki bin on beş

Yayın Yönetmeni: Sedat Demir

Yayına Hazırlayan: Merve Akıncı

Düzeltili: İrem Ertuğrul

Sayfa Düzeni: Altamira Adworks

Kapak Tasarımı: Altamira Adworks

Baskı-Cilt:

Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd.Şti

Topkapı / İstanbul

(Sertifika No: 11964)

Alemdar Mah. Çatalçeşme Sk. Defne Han No: 27/20

Sultanahmet-İstanbul • www.dedaluskitap.com

Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

Jose Emilio Pacheco

— —

Boynu Vurulmuş Ay

İspanyolca'dan Çeviren: Deniz Torcu

Jose Emilio Pacheco

Jose Emilio Pacheco, (1939, Mexico City) yazar, çevirmen ve şairdir. Yayımlanan ilk kısa öykü çalışması olan *La sangre de Medusa*'da (1958, "Medusa'nın Kanı") Borges'in etkileri dikkat çekmektedir. Bunun arkasından 1958-1962 seneleri arasında farklı gazetelerde yayımlanmış şiirlerinin derlemesi olan *Los elementos de la noche* (1963, "Gecenin Elementleri") okuyucularla buluştu. Yine aynı sene ilk kez okuyucularla buluşan *El viento distante y otros relatos* ("Uzak Rüzgâr ve Diğer Hikâyeler") isimli kısa öykü kitabında eleştirmenler tarafından "melankonik ve ironik" olarak nitelendirildi. *El reposo del fuego* (1966, "Ateşin Uykusu") başlığıyla toplanan şiirleri parçalanmış bir dünyayı, *Morirás lejos* (1967, "Uzaklarda Öleceksin") isimli romanıysa tarih süresince Yahudilerin sürgünlerini konu aldı. *El principio del placer* (1972, "Zevk Prensibi") isimli kısa öyküleri, Pacheco'nun insanoglunun yakasından düşmeyen olaylar zincirini işlediği bir bütünün parçası olan ızdırap ve keder konularını işleyen yazımlarını bir araya getirdi. Gündelik hayatın konuşma tarzını kullanan Pacheco, gündelik hayatı ve bu hayatın parçasını oluşturan her türlü sosyal sınıfı ve ahlâki değerlerini masaya yatırdığı üslubuyla tartışmalara konu olmuş bir isimdir.

Pacheco 2009 senesinde, İspanyolca'da yazılan edebiyatın en önemli ödülllerinden biri olan Cervantes Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştür.

Deniz Torcu

Deniz Torcu, (1986, Keskin) ilk ve orta öğrenimini Edirne Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat bölümünden mezun oldu. 2009 yılından bu yana İspanyol Kültür Merkezi, İstanbul Cervantes Enstitüsü'nde çevirmen ve idari yardımcı olarak görev almaktadır. Görevi kapsamında, Türkiye'ye gelen birçok İspanyol ve Latin Amerikalı yazarın çevirmenliğini üstlenmiş, çok sayıda uluslararası konferans ve etkinlikte çevirmen olarak görev almış olan Torcu, edebi çevirilerine devam etmekte, aynı zamanda iyi derecede İngilizce, Almanca ve Yunanca konuşmaktadır.

İçindekiler

Batık Park •	11
Ağustos Akşamı •	19
Uzak Rüzgâr •	23
Hayvanat Bahçesi •	25
Tutsak •	33
İğne Deliğindeki Kale •	39
Acheron •	45
Kraliçe •	49
Boynu Vurulmuş Ay •	61
Yaz Bakiresi •	73
Anlayamazsın •	91
Medeniyet ve Barbarlık •	95
Karanlıktaki Bir Şey •	99
Jericó •	109

Carlos Fuentes'e

Elena Poniatowska'ya

Labyrinthe, la vie, labyrinthe, la mort

Labyrinthe sans fin, dit le Maître de Hot¹

Henri Michaux

¹ Ed. not: Labirent, hayat, ölüm, labirent/ Sonsuz labirent, dedi Maître de Hot.

Batık Park

Salomón Laiter'e

Arturo her akşamüzeri okuldan sonra, cadde boyunca oran-
tısız bir şekilde kafasına göre uzayan uzun yeşillığe bakardı.
Ama bugün merdivenlerden aşağıya inerek durgun ve yeşil
suyun doldurduğu havuzun oradaki boş alana geçti. Ağaçla-
rın arasındaki karanlığı gördüğünde korktu ve derin parktan
neredeyse kaçarcasına uzaklaştı.

“Beğenmediysen yemek zorunda değilsin. Ama artık tek
başına buzdolabından bir şeyler almana izin vermeye niye-
tim yok.” Florencia Hala önündeki etli pilavı kaldırdı. Arturo
soğuk sütten birkaç yudum içti. Masaya dökülen kırıntıları
parmaklayarak ağzına götürdü.

Dokuz yaşına girmek üzereydi. Dünyası Florencia, iki göz
bir oda evleri, kendisine dokunulmasına izin vermeyen kedi
Juan A. Mateos ve sinema veya kurbağa yakalama görevlerine
giderken ona eşlik eden sınıf arkadaşı Rafael Molina'dan ibaretti.
Birkaç ay önce Arturo eve ıslak bir bez parçasının içinde bir
kurbağa getirmişti. Florencia ellerine vurmuş ve kurbağayı eski

gazete ve kütüklerin yandığı sobaya atmıştı. Bundan kısa bir süre sonra Arturo elinde bir beyaz fareyle belirmiş, Florencia ağzını açıp bir kelime etmemişti.

Kedi üzerine atlayıp, Arturo engel olamadan fareyi öldürdüğünde de sadece gülümsemekle yetinmişti.

Oturma odasına döndü, matematik defterini aldı ve içindeki alıştırmaları çözmeye başladı. Bitirdikten sonra kurşun kalemini her ay ziyaret ettiği ve harçlık aldığı adamın portresinin yanına bıraktı. Adam ne kadar isterse istesin, Arturo ona “baba” demeyi hiçbir zaman istememişti.

Bir akşam her şeyi öğrendi. Uykuya dalmak üzereydi ki halasının sesini duydu. Florencia içerideki odada bir müşterisine fal bakmak için kart açıyordu.

“Yedi yıl oldu kadın onu görelî. O günden beri sürekli yeniden görmeye çabalıyor ama izin vermiyoruz. Arturo, annesinin melek olup gökyüzüne gittiğini, babasının pilot olduğu ve sürekli seyahat etmek zorunda kaldığı için onu ancak arada sırada ziyaret edebildiğini sanıyor. Çocuklara gerçekleri anlatamazsın ki. Ricardo’nun yeni bir ailesi var artık ve Tanrı’ya şükürler olsun, eskisini tamamen unuttu. Çocuk sorun değil, annesi onu terk ettiğinden beri benimle yaşıyor ve sizin de gördüğünüz gibi onu da tıpkı kardeşimi yetiştirdiğim gibi yetiştiriyorum. En korkunç olanıysa, hanımefendi, artık hiçbir şeye para yetiştiriyor. Ricardo’ya daha fazla para vermesini söyleyemem, çünkü karısıyla ve kızlarıyla çok fazla masrafları var. Ben de bulduğum her taşı sıkıyorum para için. On beş yaşından beri saçımı süpürge ediyorum, benim üzerime düşen de bu. Eskiden kardeşim içindi, şimdi de yeğenim için. Ne sevgilim oldu, ne kutlamam ne dikkatimi dağıtacak başka bir şey. Şikayetçi de değilim bu durumdan. Kutsal Babamız ne yaptığını gayet iyi bilir. Benim tek yoldaşım kedicğim, Arturo o kadar ketum ki bana ağzını açıp bir kelime bile etmez... Ah,

hanımefendi, n'olur kusuruma bakmayın. Sizin de o kadar probleminiz varken durdum kendi derdimi anlatıyorum. Beni ciddiye almayın, rica ederim... Kartları yedi kez karıştırın, kesin ve şuraya dizin.”

Florencia, Arturo'nun odasına girdi. Kediye kollarının arasına almıştı.

“Dua ettin mi?”

“Henüz değil.”

“Hadi o zaman, birlikte edelim.”

Yatağın ucunda diz çöktüler. Kedi yatağa fırlayarak yastıkların arasına kuruldu. Duaları bittiğinde Florencia kediye yeniden kucağına aldı, Arturo'yu alnından öptü ve odadan çıktı. Arturo yatağın üzerinde kalan ve beyaz çarşafların üzerinde parlayan gri tüyler ağzına girip, ciğerlerine kadar gidecek diye korkuyordu. “Aptal kedi. Florencia Hala onu neden seviyor anlamıyorum.”

“Onu zehirledin mi?” diye sordu Rafael.

“Yok canım. Hastalandı sadece. Yemek yemek istemiyor ve durmadan kaşınıyor. Halam, komşuların ona fare zehiri verdiğini düşünüyor.”

Parkta oturmuş, rüzgârla sürüklenen yapraklara bakıyorlardı. Arturo ucu açılmamış bir kurşun kalemle yerde şekiller çiziyordu.

“Baksana, dört yapraklı bir yonca!” diye bağırdı Rafael.

“Hayır, beş yapraklı. Düzgün bak.”

“Tüh! İyi şans getirirdi...”

“Benim torero koleksiyonunu bitirdim bu arada. Eve gel de göstereyim.”

“Olmaz, halan kızar.”

“Ruhu bile duymaz, kedi yüzünden çok üzgün.”

Köşeden Florencia'nın yaklaştığını gördüler. Rafael'in selamına cevap vermedi. Direk Arturo'ya baktı ve "Kedi için çare kalmadı. Acı çekmesini istemiyorum. Onu veterinerine götürmelisin. İşte adres burada. Buraya çok yakın. Benim adıma geldiğini söyle ve bu parayı vererek hayvanı teslim et. Nasıl iğne yaptıklarını izleme."

"Cesedi ne yapayım?"

"Yakarlar."

Eve girdiler. Kedi koltuğa uzanmış, hareketsiz bir hâlde duruyordu. Arturo hâlâ nefes alıp almadığını kontrol etti. Florencia kediye öptü, sıkıca sarmalandı ve hıçkırıklara boğuldu. Rafael'in varlığından rahatsız olmuştu ve bu yüzden açıklama yapmak zorunda kalmıştı. "Ne kadar üzüldüğümü anlayamazsınız. On yıldan uzun süredir bana yoldaşlık ediyordu. Onun gibisi bir daha asla olmayacak."

Kediyi ketenle kaplanmış sepete koydu. Çocuklar caddeye çıkarken, Florencia evin kapısında ağlamaya devam etti. Çocuklar gözden kaybolana kadar ağladı.

"Kaç para verdi?" diye sordu Rafael. Arturo elindeki banknotları gösterdi.

"Vay anasını! Bir kediye öldürmek için kaç para alıyorlar?"

"Bu veterinerin ücreti."

"Aklıma ne geldi biliyor musun? Kediyi parka bırakalım, para da bize kalsın."

"Hayatta olmaz. Ya iyileşir de eve dönerse? Halam beni öldürür, dilim dilim keser. Kedi birçok kez kayboldu ama her seferinde geri döndü. Şimdi de yapacağı tutar bakarsın."

"Evet, ama ölüyor zaten. Baksana hâline. Biz öldürelim onu, hem de iyilik yapmış oluruz."

"Olmaz, korkarım ben. Halam fark ederse..."

“Asla öğrenemez. Bu parayla yapabileceklerimizi bir düşünsene! Sinemaya gidebiliriz, tüm sınıfa şekerleme ve gazoz alabiliriz. Dünyanın parası!”

Arturo elindeki sepette yatan hayvanın karnına dokundu.

“Öldü mü acaba? Hasta zaten. Florencia onu benden daha çok seviyor.”

“Yok, yok, cesaret edemem buna. Kediye acıyorum yemin ederim.”

“Şöyle ya da böyle ölmeyecek mi zaten? Sepeti caddenin ortasına bırakıver. O kadar araba geçiyor, kimse farkına bile varmaz.”

“Ama çok acı çeker. Bir seferinde bir köpeğin ezilmesini görmüştüm...”

“Haklısın aslında. Başka bir yol bulalım.”

“Belki birine verebiliriz?”

“Delirdin mi sen? Hah buldum! Onu suya atalım!”

“Aptal olma, kediler yüzebilir.”

“Bak, parka gidelim. Bu saatte kimsecikler olmaz hem.”

Park bomboştu. Ağaçların arasından salınan rüzgârın koku her yanı sarmıştı. Rafael alçak dallardan birine doğru atladı ve ileri geri sallanmaya başladı. “Baksana, kediyi neden asmıyoruz?” dedi.

“Çok acı çeker,” diye tekrarladı Arturo. Kedi sepetteki kişisel hapishanesinde kımıldandı.

“Korkmamalıyım. Öldürüp bu işi bitirmek en iyisi.”

“Dikkat et, sepetin örtüsünü açma, kaçmaya çalışabilir.”

“Merak etme. Öyle bir şey olsa, halan kesin öğrenir, halan her şeyi bilir. Onun söylediklerini yerine getirmediğimizi ve parasını çaldığımızı öğrenir.”

Arturo soğuk yüzünden ürperdi ve ellerini ovuşturdu. Akşam olmak üzereydi. Rafael otların arasında bırakılmış bir taş levha buldu. Levhaya doğru gitti ve eline aldı.

“Şimdi buldum, sen kediye tut, ben de bu levhayla vurayım.”

“Başka çaresi yok mu?”

“Sen dediğimi yap.”

Arturo hasta kediye sepetten çıkardı ve karnından tutarak yukarıya kaldırdı.

“Acele et. Levha amma ağırmış. Kafasına isabet ettirmem lazım.”

“Hadi artık, dikkat et de bana vurma.”

Rafael elindeki levhayı tuttu, sallamaya başladı. “Üç kadar sayıp atacağım. Bir, iki,...

Kedi tehlikeyi sezdi ve Arturo’nun ellerinden kurtularak havaya sıçradı, birkaç metre öteye düştü ve büyük bir hızla kaçtı.

“İyi tutmadın işte. Ne kadar aptalsın.”

“Yapamadım napayım. Nasıl olduğunu anlayamadan kaçırıldı.”

Arturo hareketsiz kaldı. Bir dakika sonra aklına bir fikir geldi. “Hayatta olduğuna göre onu aramamız lazım. Geri dönecektir. Florencia Hala bizi öldürecek.”

“Yandık. Seslen bakalım gelecek mi?”

“Ya, kesin gelir. Kedilerin ne kadar zeki olduğunu bilmiyor musun? ‘Emirlerinizi bekliyorum. Ne olur beni öldürün, parayı da siz alın,’ diyeceğini mi sanıyorsun? Kaldı ki, benim lafımı hiçbir zaman dinlemedi.”

Uzun süre kediye aradılar, seslendiler, ağaç dallarının aralarına baktılar, parkın her köşesini didik didik ettiler, kurbağaların, kuşların arasına daldılar, gecenin karanlığındaki her varlık kediye saklıyor gibiydi. Yorgun düşmüş ve korkmuşlardı. Arturo,

Rafael'den ayrıldı. Kediye koltukta göreceğim diye ürkerek eve döndü. Ama evde Florencia Hala'dan başkası yoktu. Fal bakıyor ve hâlâ ağlıyordu.

“Geç kaldığım için özür dilerim. Doktorda çok kuyruk vardı ve herkesin işi bitene kadar beklemem gerekti.”

“Doktora kendin verdin onu, değil mi?”

“Evet, bir sorun olmayacağını söyledi.”

“Seni pek kötü gördüm... Ama anlıyorum hâlini tabii. Benim gitmem daha doğru olurdu belki de... Bir şeyler atıştırmak ister misin?”

“Yok, teşekkür ederim. Direkt yatacağım.”

“Kediciği nasıl özlüyorum bilemezsin. Yarın ilk iş küllerini almaya gideceğim. Ben hayatta olduğum müddetçe bana bu evde eşlik etmeye devam edecek.”

Şafak vakti onu çarşafların arasında uykuya hasretken buldu. “Florencia Hala veterinerine gitmediğimizi öğrendiğinde neler olacağını hayal etmek bile istemiyorum. Kedinin kaçtığına asla inanmayacak... ‘Benden hep nefret ettin. Bu da intikamındı. Seni asla affetmeyeceğim. Sen kötü bir çocuksun. Sana o akıl verdi. Onu benim canımı acıtmak için öldürdünüz ve paramı çaldınız. Lanet olası annenin evladısın işte. Şimdi benim kim olduğumu öğreneceksin. Kardeşimle konuştum, ıslahevine gideceksin, senin sınıfındaki diğer hırsız ve katillerle bir arada olacaksın.’ Hayır, o beni savunur. Ya da savunmaz, ona ne sevgi gösterdim ne de verdiği hediyeler için teşekkür ettim. Rafael'in yüzünden beni kimsenin kurtaramayacağı bir işin içine soktum kendimi.”

Artık tek ümidi kedinin geri dönmesiydi. Çıkan en ufak seste bile, kedinin adımlarını duyduğunu sanıyordu. “Bak hala, sana Kutsal Babamızın üzerine yemin ederim ki, öldürülmesine kıyamadığımızdan götürememiştik onu. Hayatta kaldı ve biz

de onu parkta özgür bıraktık. Anlasana Florencia Hala, kediyi ben de çok seviyorum.”

Daha fazla dayanamadı. Ayağa kalktı, dolapta sakladığı banknotları aldı, yırttı ve camdan dışarı attı. Rüzgâr, atılan kâğıtları havaya savurdu. “Belki de kaçıp dönmek en iyisi olur. Ama nereye giderim ki? Hiçbir şey yapmayı bilmiyorum. Şehirde de kimseyi tanımıyorum.

Florencia bir gürültü duydu ve gözlerini açtı. Yanında uzanan yumuşak ve kuvvetli vücudun ağırlığını ve okşamalarını boş yere aradı. Geçen zamanı unutabilmesine, kendisini harcamasına yardımcı olan o okşamaları...

Ağustos Akşamı

Manuel Michel'in anısına

O ağustos akşamını asla unutmayacaksın. On dört yaşındaydın, ortaokulu bitirmek üzereydin. Sen doğmadan kısa süre önce ölmüş olan babanı hatırlamıyordun. Annen bir seyahat acentesinde çalışıyordu. Seni, pazartesten cumaya, her sabah altı buçukta uyandırırdu. Deniz kıyısındaki savaşlarını, ormanların derinlerindeki kalelere saldırılarını, düşman topraklarına ayak basışlarını arkada bırakıp uyanırdın. Yaşamının, büyümenin ve çocukluğunu terk etme zamanının geldiği güne başlardın. Akşam olduğunda konuşmadan televizyon izlenirdi. Daha sonra odana kapanıp İspanyolca çizgi romanlar okurdun, Bazooka Joe'yu, savaşları idolleştiren ve yaşamayı isteyeceğin kahramanlarla dolu bir dünyaya girmene izin veren İkinci Dünya Savaşı çizgi romanlarını.

Annenin işi yüzünden erkek kardeşinin evinde yemek zorunda kalırdın. Suratsızın tekiydi, sana hiç yakınlık göstermezdi ve sana yedirdiklerinin parasını her ay isterdi. Ama tüm bunlar, ulaşılmaz ve güzel kuzenin Julia'nın varlığıyla telafi olurdu.

Julia kimya okuyordu, dünyada sana da var olabileceğin bir yer veren tek şey oydu, o zamanlar düşündüğün gibi aşk yüzünden değil, hayır, içindeki davetsiz misafirde, yetimde, hiçbir şeye hakkı olmayanda uyandırdığı şefkat yüzünden.

Julia ödevlerinde sana yardımcı oluyor, kasetlerini dinlemene izin veriyordu. Bugün bile o müzikleri Julia'yı hatırlamadan dinleyemezsin. Bir akşam seni sinemaya götürdü ve erkek arkadaşıyla tanıştırdı. O andan itibaren Pedro'dan nefret ettin. Julia'nın üniversiteden arkadaşıydı, giyim kuşamı yerindeydi, ailesiyle birebir konuşacak kadar büyüktü. Ondan korkuyordun, Julia'yla yalnız kaldıklarında, seninle ve her yere yanında götürdüğün savaş çizgi romanlarıyla dalga geçtiğine emindin. Kuzenine kendini acındırdığın için onu rahatsız ediyordun, seni bir şahit, bir mide bulantısı olarak görüyordu. Asla bir rakip olarak değil.

O Ağustos akşamı Julia'nın yirminci yaş günüydü. Öğle yemeğini bitirdikten sonra Pedro, arabasıyla şehrin çevresinde bir tur atmak isteyip istemediğini sordu. Dayın sana, "Sen de onlarla git," dedi. Arabanın arka koltuğuna oturduğunda güneş gözlerini aldı ve kıskançlığın alev aldı. Julia başını Pedro'nun omzuna dayamıştı, Pedro'ysa bir eliyle Julia'ya sarılmış, öbür eliyle direksiyonu tutuyordu. Radyoda o dönemden bir şarkı duyuluyor, taşın ve tozun şehrine akşam çöküyordu. Arabanın camından son evleri, son odaları ve mezarlıkları geçtiğinizi görüyordun. Sonra (Julia, Pedro'yu öpüyordu ve sen arka koltukta gömülmüş ve kaybolmuştun) orman, dağlar, ışığın vurduğu çam ağaçları gözlerine vurdu, düşen gözyaşlarını engellemek istercesine gözlerini kaplıyorlardı.

Pedro, Ford'u bir harabenin önünde durdurdu sonunda. Arabadan indiler. Yosun tutmuş ve yankılarla dolu bahçenin içine doğru ilerlediler. Yerin altındaki karanlığa inen merdivenlere gittiler. Konuştular, fısıldaştılar, sesleri taşlara çarptı ve

bir köşeden diğerine fırladı. Bahçeye, nemli ormana, yüksek dağların yeşilliğine baktın. Artık yetim hissetmiyordun kendini, artık davetsiz misafir değildin, okulda kötü notlar alan ve Dunkerque, Narvik, Tobruk, Midway, Stalingrad, Alamein, Normandiya Çıkartması, Varşova, Monte Cassino veya Ardenler'den bir kahramanın olmadığı Escandon Bölgesi'nde¹ korkunç bir binada yaşayan, zavallı kuzen değildin. Alman Afrika Kolordusu'nda bir kumandan, Nazilerin tanklarına karşı kahramanca bir intihar görevi yapan bir Leh atlısı değildin. Rommel, Montgomery, Von Rundstedt, Zhukov. İyileri veya kötüler, kurbanları veya katilleri düşünmüyordun. Senin için tek kriter, tehlikenin karşısında gösterilen cesaret ve düşmana karşı kazanılan zaferdi. İşte o anda sen de Bazooka Joe'ydun, zaferini kutlayacak ve ismini sonsuza kadar sürdürecektir bir kadının varlığı sayesinde savaşta her şeyi başarabilen bir savaşçı.

Hüzün yerini pes etmişliğe bıraktı. Pedro, Julia'yı öpüp beline sarılırken sen çalılırları aşarak koştun ve arabadan kurtuldun. Çiçekleri koparmanın ve hayvanları rahatsız etmenin yasak olduğunu söyleyen bir levhanın yanında, buz gibi suların olduğu yerde, ormanın doğduğu yere kadar gittiler. Julia ağaçlardan birinde bir sincap gördü ve "Onu eve götürmek isterdim," dedi. "Sincapları yakalamak yasak," diye cevap verdi Pedro, "yapmaya kalkışırsan da ortalık ceza kesecek orman bekçisi kaynıyor." "Ben tutarım onu," deyiverdin. Julia hayır diyemeden ağaca tırmanmıştın.

Parmakların çam sakızında kayıveriyordu. Tam yaklaştığında sincap biraz daha yukarı tırmanıyordu. Ayaklarını bir dala koyana kadar peşinden tırmandın. Aşağıya baktın ve orman bekçilerinin yaklaştığını gördün. Pedro'ysa bir şekilde oradan kaçmak yerine, bekçiyle konuşmaya çalışıyordu. Julia sana bakmamaya çalışıyor ama seni görüyordu. Pedro seni

¹ Mexico City'de 20. yy. başlarında kurulan bir yerleşim bölgesi.

ele vermedi, konuşma bekçinin ilgisini çektiğinden gözlerini kaldırıp seni görmedi. Pedro sohbeti elinden geldiğince uzatmaya çalışıyordu. Durduğu yerden kıpırdamadan, sana işkence etmek niyetindeydi, elinden geldiği kadar. Sonra tüm bu olan biteni koca bir şaka gibi anlatacaktı, o ve Julia sana güleceklerdi. Senin zaferini yok etmek ve aşağılanmanı uzatmak için garanti bir yöntemdi.

Artık on dakika geçmişti. Dal yavaş yavaş kırılmaya başlıyordu. Düşüp ölmekten korktun veya daha da kötüsü, Julia'nın gözleri önünde kaybetmekten. Aşağıya inersen ya da bekçiden yardım istersen biterdin. Sohbet hâlâ devam ediyordu. Sincap önce senden birkaç santimetre öteye kadar inmiş, sonra aşağıya inip ormanın karanlıklarına doğru koşuyordu. Julia, Pedro'nun ötesinde, orman bekçisinin, sincabın ama en çok da senin ötende, senin imkânsızlığında ağlıyordu.

Orman bekçisi nihayet oradan ayrıldığında, Pedro eline birkaç banknot sıkıştırmıştı. Aşağı indiğinde rengin atmış, aşağılanmıştın ve gözlerinde Julia'nın asla görmemesi gereken gözyaşları vardı. Iwo Jiwa ve Monte Cassino gibi kahraman değil, yetim ve davetsiz misafirdin. Pedro'nun kahkahası Julia'nın ciddi uyarısıyla kesildi. "Böyle bir şeyi nasıl yapabildin? Gerizekâlinin tekisin. Senden iğreniyorum.

Yeniden arabaya bindiniz. Julia, Pedro'nun sarılmasına izin vermedi. Şehre döndüğünüzde artık gece olmuştu. Sana tanıdık gelen ilk köşede indin. Saatlerce amaçsızca yürüdün ve eve döndüğünde annene ormanda olanları anlattın. Ağladın. Bazooka Joe'nun tüm koleksiyonunu yaktın ve o Ağustos akşamını asla unutmadın. Julia'yı son kez gördüğün o akşamı.

Uzak Rüzgâr

Edith Negrin'e

Gece yoğun. Gezici panayırda duyulan tek şey sessizlik. Barakanın en ucunda baştan aşağı terlemiş bir adam sigara içip, aynaya bakıp camda oluşan dumanı izler. Işığı kapatır. Ortalıkta hava bile kalmamış gibidir. Adam akvaryuma kadar gider, bir kibrit yakar, kibrit yanarken suda yatan kaplumbağaya bakar. Onları ayıran zamanı ve onu götüren uzak rüzgârı düşünür.

Adriana ve ben kasabada dolanıyorduk. Meydanda panayırı gördük. Dönme dolaba, balerine ve uçan sandalyelere bindik. Ağırlıkları devirdim, çamurdan şekiller yaptım ve geleceğimi öngören bir kanaryanın önünde durup bir kırmızı kâğıt çektim.

O pazar akşamı mutluluğa izin veren bir alan yakalamıştık, yani geçmişi ve geleceği unuttuğumuz o geçici ânı. Cam odalara girmeyi kabul etmedim. Adriana panayırın uçlarında terk edilmiş ve perişan duran bir baraka gördü. Oraya doğru ilerlediğimizde, kapısında duran adam seslendi:

“Girin, hanımlar, beyler. Hanımeli’yi görün. Büyüklerine saygısızlık eden ve pazar günleri kiliseye gitmeyen mutsuz bir kız çocuğunun gökten gelen bir cezayla nasıl kaplumbağaya dönüştüğünü görün. Hanımeli’ye gelin. Kendi ağzıyla trajik hikâyesini anlatmasını dinleyin.”

İçeri girdik. Akvaryumda Hanımeli duruyordu. Yüzü kız çocuğu, vücudu kaplumbağaydı. Adriana ve ben orada bulunmaktan ve muhtemelen kendi kızını sergileyen babanın ve kızının aşağılanmasından zevk alıyor olmaktan utanmıştık. Hikâye bittikten sonra Hanımeli, avcının ayakları altında kanadığında attığı hayvani bakışıyla akvaryumdan bize baktı.

“Korkunç! Bu kepezelik!” dedi Adriana barakadan çıkar çıkmaz.

“Herkes ekmeğini bir şekilde kazanıyor. Çok daha kepeze şeyler var. Bak, aslında adam karnından konuşuyor. Kız da akvaryumun arka tarafında dizlerinin üzerine çöküyor. Göz yanılması yüzünden gerçekten kaplumbağa vücudu olduğunu sanıyorsun. Tüm hileler gibi bu da kolay bir hile. İnanmazsan gösterebilirim.”

Geri döndük. Masalar arasında bir yer aradım. Bir dakika sonra Adriana onu tutmamı istedi. Kısa süre sonra ayrıldık. Daha sonra birkaç kez karşılaştık ama asla o pazar panayırından bahsetmedik.

Kaplumbağanın gözlerinde yaşlar var. Adam onu akvaryumdan alır ve yere bırakır. Kaplumbağa kız çocuğu kafasını çıkarır. Gerçek ağzından çıkan karanlık kelimeler sudan başka yerde duyulmaz. Adam eğilir, kaplumbağayı kollarına alır, onu göğsüne yaslar. Onu öper ve sert kabuğunun üzerine gözyaşlarını akıtır. Hiç kimse paylaştıkları sonsuz yalnızlığı anlayamayacaktır, anlamak da istemeyecektir. Birkaç dakika sessizce dururlar. Sonra adam, kaplumbağanın kafasına yeniden geçirir plastik surati, çamurların ortasına döner, hıçkırıklarını yutar, kapıya geri döner ve yine bilet satmaya koyulur. Akvaryum aydınlanır. Baloncuklar belirir. Kaplumbağa, hikâyesini anlatmaya başlar.

Hayvanat Bahçesi

Russell M. Cluff'a

I

Fillerin bulunduğu yerin çevresini insanlar sarmıştı. Herkes, bağrış çağrışlarla en öne geçiyor, en ufak bir detayı bile kaçırmak istemiyordu. İçlerinden en genç olanları ağaçlara tırmanmış ve doğum gösterisini tepeden izliyorlardı. Dişi fil doğum yapmak üzereydi. Acıdan kendinden geçmiş gibiydi, sancılar kemiklerini kırıyordu sanki. Kendini çimento duvara vuruyor, yere atıyor ve yeniden ayağa kalkıyordu. Erkek fil ve toplanan insanlar olan biteni izlemekle yetiniyordu. Sancı içindeki dişi fil ne veterinerin ne de bakıcısının yanına yaklaşmasına izin veriyordu. Uzakta duran iki görevli, olan biteni sabırsız hareketlerle takip ediyordu.

Aradan iki saat geçmişti. Meraklılar topluluğu katlanarak büyümüştü ve sonunda yaşlı ve karanlık vücudun içinden yeni bir vücut çıkmaya başladı. Dişi filin sancılarıyla coşan kalabalık, kan ve saç dolu yaratıgımsı fakat file benzer şeyin

doğmasına hayran kalmıştı. Hayvan birkaç adım attı. Ardından ikiye ayrılıverdi. Muşamba örtüsü yere düştü ve içinden bir halk şairi çıkarak naralar içinde taklalar attı. Kalabalık alkışladı ve adamı para yağmuruna tuttu. Adam atılan paraları topladı ve bir reveransla selam durdu. İkinci alkış dalgasında dişi ve erkek fil önce hortumlarını tokuşturdu, ardından bir ayaklarını havaya kaldırdılar. Kalabalıktan bazıları ıslık çalmak istedi ama susturuldular.

II

Hayvanat bahçesinin diğer yanında botanik bahçesi vardı. Kış bahçelerinden, suni çölü ve dokuzuncu gölü geçtikten sonra bir köşede yapay orman belirliyordu. Burası tehlikeli bir yer olmalıydı çünkü çevresini kollayan birçok polis memuru vardı. Sabah on birde öğretmenleriyle birlikte buraya bir grup ilkokul öğrencisi geldi. Kadın, polislere selam verdi, öğrencilerine bir ordu komutanı edasıyla sağda dizilmelerini, Zamora ve Lainez'in ise bir adım öne çıkmasını istedi. İkisinin hareketlerine, derslere gösterdikleri ilgisizliğe, Zamora'nın suratına attığı portakal kabuğuna, Lainez'in çözemediği toplama işlemini tahtada düzeltirken kendisine yaptığı ayıp işaretlere sinir oluyordu. Devamında Zamora ve Lainez'in kulağından çekti, ikisinden gelen hakaretlere, diğer öğrencilerin alkışlarına ve bağırışmalarına, güvenlik görevlilerin ilgisizliğine aldırmadan ikisini de etçil bir bitkinin yanına yaklaştırdı. Bitki iki çocuğu da yutup sindirmeye başladı. Göze görünen tek şey vahşi çiğneyişi ve bağırsak hareketleriydi. Boğulmayı, kırılan kemikleri, asidin gördüğü görevi, etin çözünmesini yalnızca tahmin edebiliydiniz. Pes eden ve canı sıkılan öğretmen botanik dersini bugün canlı yayın olarak anlatmayı seçmişti. Öğrencilerine, etçil bitkilerin sindirim sistemlerinin boa yılanlarınkine nasıl benzediğini açıklıyordu. Öğrencilerden bir tanesi elini

kaldırdı, artık hareket etmeyi bırakmış olan bitkiye bakarak öğretmenine boa yılanının ne olduğunu sordu.

III

Pazar günleri hayvanat bahçesine bayılırm bir sürü yaratığa bakarak eğlenirim hayaldeyim sanırım birbirleriyle savaşıyor veya sevişen yaratıkları gördüğümde sevinçten deliye dönerim onların yemek yemesini izlemeye bayılırım ama bu kadar kötü hatta berbat kokmaları çok yazık çünkü parkı ne kadar temiz tutmaya çalışırlarsa çalışsınlar ve temizlerken canlarını çıkarsınlar yine bir sürü çöp oluyor çünkü bizi gördüklerinde durmak bilmeden yiyip içiyorlar bizim gibi eğlenmiyorlar bu da beni çok üzüyor çünkü tutsak tutulan yaratıkların hayatı çok zor olmalı çünkü diğerleri onlara gülsün diye hep aynı şeyleri tekrarlıyorlar ve onların canını yakıyorlar bu yüzden bazılarının kafesimin önüne gelip *vay anasını! Kaplana bak! Korktun mu?* demelerini anlamıyorum çünkü aramızda parmaklıklar olmasaydı da dışarı çıkıp onlara saldırmazdın çünkü onlara gerçekten çok üzülüyorum.

IV

Hayvanat bahçesinin hüsnütabir “mutfak” ve “atölye”si ziyaretçilere kapalıydı. Böyle yerlerin görülmesine izin vermenin çok kötü sonuçları olabilirdi. Rutubetten kaba duvarların arasındaki büyük bir avluda hayvanlara yemek olarak verilmek için alınan atlar öldürülürdü. İnsancıl bir adam olan müdür, hayvanı öldürenlerin içindeki vahşiliği yumuşatırdı. Buna rağmen bütçe, çalışanların maaşını, müdürün harcamalarını ve seyahat giderlerini zar zor ödeyebildiği için henüz elektronik bir silah alınamamıştı ve öldürmeler geleneksel yolla yapılmaktaydı: çekiçe vurarak veya boğazı kesilerek. Yirmi yaşından küçük yaşlılar arka arkaya avluya getirilir, sadakat

ve sınırsız süreli emekleri burada karşılığını bulurdu. Binek hayvanları, yaralı olanlar, yorgun yarış atları, midilliler, burada hepsi, ölümün karşısında eşitlerdi. Çabalarının ve kendilerine cehennem edilen hayatlarının karşılığını bıçakla alıyorlardı. Etçillere sadece iç organları, kemikleri ve derileri verilecekti. Müdür, hayvanların en güzel yerlerini hamburger ve sosisli sandviç yapan yerlere gönderiyor, geri kalan kısmını da kedi ve köpek maması yapan yerlere satıyordu. Hayvanat bahçesinin çalışanları ve ziyaretçileri atlardan bahsetmezdi. Hiç kimse kendi çabalarının nasıl karşılık göreceğini bilmek istemezdi.

V

Kafeslerin arkasında tren istasyonu uzanıyordu. Bazen babalarıyla birlikte ama bazen de yalnız birçok çocuk trene binerdi. Tren hareket ettiğinde yerlerinden zıplarlardı. Sonra sevinç çığlıkları atarak ormana, göllere, dağlara ve tünellere bakarlardı. Bu trenin diğer trenlerden farkı, asla geri dönmemesiydi. Geri döndüğündeyse çocuklar büyümüş, korkmuş ve pişmanlıkla dolmuş olurlardı.

VI

Bir aile -baba, anne, iki çocuk- bahçenin piknik alanına geldiler ve masa örtülerini çimlere serdiler. Uzun süredir beklenen pazar pikniği bugündü. Çocuklardan birine top alması için izin verdiler. Çocuk uzaklaştı. Adımları yere düşmüş ölü yaprakları kırarak yanlarından ayrıldı. Kuşlar ötüyor, su sesi duyuluyordu.

Koca, karısına, çocuk dönmeden yemeğe başlamaları emrini verdi. Kadın masa örtüsünün üstüne et, ekmek, tereyağı ve hardal koydu. Kısa süre içinde çevrelerine köpekler ve -her zamanki gibi- bir ip gibi dizilmiş karıncalar çevirdi. Karı koca hayvanları çok severdi. Ekmek ve etten ufak parçalar koparıp

köpeklerle yedirdiler ve karıncaların, tatlıyı örten jelatinin üzerinde gezinmelerine hiç ses çıkarmadılar. Sonrasında çevrelerini yetmiş köpek ve aşağı yukarı bir milyar karınca sarmıştı. Köpekler daha fazla yemek istiyorlardı. Havlıyor, pençelerini sallıyorlardı. Karı koca ve oğulları kendi yemeklerinden ödün vermek zorunda kaldılar. Daha sonra derilerini yüzmek için üzerlerine hızla tırmanan karıncalarla kaplandı vücutları. Olan bitenin farkına varan köpekler, karıncalardan aşağı kalmamak için geç olmadan onların tarafına geçmeye karar verdiler. Top almaya giden çocuk döndüğünde ailesini aradı fakat tek bulunduğu şey ayakkabılarıydı. Ayakkabıların haricinde gördüğü, bitmek tükenmek bilmez karınca sütunları (her biri gözle görünmeyen bir et parçası taşıyordu) ve kemik ve kafataslarını gömme veya sonunda kaybolan iskeletleri parçalama oyunu oynayan bir sürü köpekti.

VII

Elektrikli oyunların gölgesinde maymunlar adası uzanıyordu. İronik ya da acınası bir şekilde tel örgülerle çevrelenmiş, onları izlemeye gelenlerden ayrı bırakılmışlardı. Zamanında ormanda özgürce yaşayan yalnızca ilk nesil olmuştu –ki şimdiye çoktan ölmüşlerdi- ama maymunlar, bahçenin kurallarına baş kaldırmadan barış içinde yaşadıklarından mutlu mesut bir hayat sürmekteydiler. Gereğinden fazla kalabalıklaşan nüfuslarında kendilerine sunulan nimetlerin tadını çıkarıyorlardı. Böyle bir ortamda bulunmanın doğurduğu gerginlik, havasızlık, alan darlığı ve basıklık hissini bastırmak için tonlarca muz ve fıstık yemek zorunda kalıyorlardı. Arada sırada ürkek ve silahlı adamlar, adanın içine girip, çöp ve dışkı yüzünden boğulmalarını engellemek için ortalığı temizliyorlardı. Yemek arama mücadelesine girmelerine gerek yoktu ve her türlü hastalık ve yaralarına bakacak veterinerleri vardı. Fakat adada yaşam tüm bunlara rağmen yine de kısa ve uğursuzdu. İçinde

bulundukları hapishane sisteminde aşılması imkânsız bir hiyerarşi oluşmuştu. Başkan erkekler tiranlaşıp, diğerleri üzerinde korku dolu bir egemenlik kurarlardı. Oyunda gözü kara fakat yaradılış gereği korkak olan şempanzeler ada sakinleri ve onları izlemeye gelen dışarıdakiler için anında şaklabanlık yapmaya başlardı. Adanın azınlığını oluşturan Orta Amerikalı kara şempanzeler, pamuk kafalı minik şempanzeler, örümcek şempanze olarak bilinen Panamalı şempanzeler, bastırılmanın verdiği korku içerisinde hayatlarını sürdürmeye çalışırlardı. Mandriller, gorillerden çekinirlerdi. Hiç kimse yeni doğanlarla ilgilenmezdi. Ufak yaşlarından itibaren tecavüze maruz kalırlardı. Güçlünün zayıfa zulmü burada her gün cereyan ederdi; cinayet, tecavüz, şiddet, dayak. Birileri başkalarını yok ederdi mütemadiyen. Maymunlara karşı ayaklanılırsa, içinde var olunan cenneti bozdukları için, demir tabutlar içinde tüm bahçede gezdirilecekleri korkusuyla, birçoğu adada süregelen düzenin bir sebebi olduğunu, bu düzenin önüne geçilemez ve doğanın kanunu olduğunu, burada yaşanan vahşetlerin eskiden beri yaşandığını ve yaşanmaya da her halükarda devam edeceğini ve elektrikli tel örgülerin içindeki mahkûmiyetlerinin sonsuza kadar süreceğini kabullenmişti. Yalnızca birkaçı bir yudum isyankârlıkla her şeyin değiştirilebileceğine inanıyordu.

VIII

Hayvanat bahçesinin çizimini üstlenen mimar, hayvanat bahçesinde sergilenen adamın konu alındığı romanı okumuş ve kendisine verilen bu projeye daha da görülmemiş bir şey yaratmayı kafasına koymuştu. Bu fikri o kadar başarılı olmuştu ki, arkasından kendi başarısının yanına bile yaklaşamayacak onlarca taklidi bile üretilmişti. Time dergisi kendisine onlarca sayfa ayırmış, mimar burada verdiği beyanda: “Şehrime hediye ettiğim bu hayvanat bahçesi aslına bakarsanız görülmemiş değil, onu özel yapan şey şaşırtabilme kabiliyeti. Öyle ki, dışarıdan baktığınızda sıradan bir

hayvanat bahçesi gibi. Vahşi doğanın üç kralını görmek isteyen insanların akın ettiği herhangi bir park. Fakat içine girdikleri bir park, aslında başka bir parkın parçası hâlinde, bu tıpkı bir kere boşaltıldıktan sonra geri doldurulamayan şişeler gibi bir şey. İçeri girdiğinizde, dışarı çıkmanın yolunu bulmanız gerek, bir yapboza benzetebiliriz yaşanan durumu. Ziyaretçiler, yarattığım bahçede kullandığım matruşka teorisini çözmek zorunda bırakılıyor. Adım attığınız her park, başka bir parkın içinde, onu izleyen insanların baktıkları konu hâline geldiğiniz bir yere dönüşüyor, iç içe geçmiş bu parklar sarmal hâlinde birbirlerinin üzerine geçiyor. Birilerini gözetleyen herkes aynı zamanda başkaları tarafından gözetleniyor, yargılanıyor ve aşağılanıyor. Size anlattıklarımı daha açık hâle getirmek için tek bir örnek vereyim, bakın: Herkes, bağrıış çağrıışlarla en öne geçiyor, en ufak bir detayı bile kaçırmak istemiyordu. İçlerinden en genç olanları ağaçlara tırmanmış ve doğum gösterisini tepeden izliyorlardı.”

Tutsak

John Brushwood'a

Sabah altda hissedilen sarsılma tüm kasabayı yerinden oynatmıştı. Tavanların kafamıza çökeceğı korkusuyla kendimizi sokağı atmıştık. Ama bu sefer de yer yanılarak bizi yutacak diye ödümüz kopmuştu. Sarsıntılar sakinleştğinde annelerimiz hâlâ dua ediyorlardı. Bazıları depremin birazdan daha da güçlenerek yeniden hissedileceğine yemin ediyorlardı. Böyle korku dolu bir anda bizi okula göndermeyecekler sandık. Ama okul hepi topu iki saat geç başladı. Yine de gerçek anlamda ders olmadı: Tecrübelerimizi birbirimize anlattık durduk.

Sizler, içinde bulunduğumuz 1934 senesinde -dedi öğretmen-büyüklerinizi korkutan bu kocakarı laflarına inanamazsınız. Bu sabah yaşadıklarımız kutsal bir cezalandırma değildi. Bir doğa olayından, yeraltındaki katmanların hareketinden ibaretti. Deprem sayesinde, modernliğin eskiye üstünlüğünü bir kez daha takdir edebiliriz. Sizlerin de görebileceğı gibi, depremden en çok zarar gören binalar, Koloni döneminden kalanlar. Modern binalar depremden zarar görmedi.

Bize anlattıklarını anne babamıza tekrarladık. Resmi eğitim sisteminin bize dayattığı inançsızlığın bir örneği olduğunu söylediler. Akşamüzeri hayat normale döndüğünde, arkadaşlarım Guillermo ve Sergio ile buluştum. Guillermo eski manastır kalıntılarına ne olduğunu araştırmaya gitmeyi teklif etti. Kalıntıların orada oynamayı ve saklanmayı seviyorduk. Manastırın aşağıda uzanan verimli buğday tarlalarının üzerindeki hakimiyetlerini göstermek için bir dağın tepesine yapmışlardı 1580 senesinde. On dokuzuncu yüzyılda Juárez hükümeti², manastırı kamulaştırdı ve Fransız işgali³ esnasında da karargâh olarak kullanılmıştı. Stratejik önemini Cristero Savaşı⁴ esnasında devrimciler tarafından bombalanmasıyla 1929 senesinde tamamen yitirmişti. Manastırın çevresinden dolanmayı hiç kimse istemiyordu artık. “Tüyler ürpertici” bir yer damgası yemişti.

Tüm bunlar yüzünden kalıntılara gitmeyi tam dışımıza göre bir macera olarak görürdük ama şimdiye kadar geceleyin gitmeye cesaret edememiştik. Normal şartlar altında gecenin bir yarısı kalıntıların orada olmak kanımızı dondururdu ama o akşamüzeri her şey eğlenceliydi.

Nehir ve mezarlık arasındaki yeşilliği geçtik. Batmakta olan güneş mezarlık bölümünü aydınlatıyordu. At arabaları ve eşeklerin alışılmış güzergâhları olan eski patika yerine kendi kestirme yolumuzdan gittik. Artık ayakta dik duramadan,

² Fransız işgali esnasında Meksika'daki direnişe liderlik eden, işgalin ardından ülkede yeniden Cumhuriyet rejimi kurulmasını sağlayarak Meksika'nın modernleşmesinde büyük rol oynayan devlet başkanı. Meksika, III. Napolyon tarafından 1862 yılında işgal edilerek “Meksika İmparatorluğu” ilan edilir. 1867 yılında Benito Juárez'in liderlik ettiği cumhuriyetçilerin başkent Mexico City'yi almalarıyla işgal sonlanır ve “Meksika Cumhuriyeti” yeniden kurulur. 1926-1929 yılları arasında, dönemin Meksika hükümetinin anti-klerikalizm tavrına karşı olarak bir karşı devrim hareketi.

sürünecek hâle gelene kadar tepeye tırmandık. Hiçbirimiz arkasına bakıp ne kadar yüksekte olduğumuzu görmeye cesaret edemiyordu. Ama içten içe asıl korkak olanın kendimiz haricindeki diğer iki kişi olduğunu kanıtlamaya çalışıyorduk.

Sonunda tepeye vardığımızda karşımızdaki binanın ön cephesinden pek etkilenmedik. Kalıntılar bir kez daha yok olma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Gözümüze değişik görünen tek şey, bir grup ölü anı oldu. Guillermo ölü anlardan birini eline aldı ve hiçbir şey söylemeden yanımıza döndü. Merkez avlu her geçen gün daha fazla çalılık ve ot istilasına uğruyor gibiydi. Çatlak duvarlar ayakta zor duran kirişlerin üzerinde yükseliyordu.

Otlarla dolu bir koridorda ilerledik. Nem ve oluşturduğu tortular yüzünden, madenlerde çalışan işçilere yönelik hazırlanmış ve bir Hristiyanlık öyküsü anlatan freskler silinmişti. Attığımız her adımla korkumuz da ilerliyor fakat hiçbirimiz ağzını açıp da itiraf etmeyi kendine yediremiyorduk.

Manastırın tecrit bölümü, binanın diğer kısımlarından daha da acınası hâldeydi. Kırk dökük merdivenlerden tırmanarak birinci kata çıktık. Hava artık adamakıllı kararmıştı. Yağmur yağmaya başlamıştı. Kırk taşların üzerine düşen yağmur damlalarının sesi duyuluyordu. Karanlıkta duyulan fısıltılar dile gelmişti. Kara gölgelerin silüetleri rüzgârın sesiyle inliyor gibiydi. Bizim elimizdeyse sadece Guillermo'nun babasından ödünç aldığı bir el feneri vardı.

Sergio bir cama yaklaştı ve mezarlığı ateş toplarının sardığını söyledi. Gerildik. Uzaktan bir gök gürültüsü duyuldu. O an tavandan yarasalar çıkıverdi ve kanat sesleri odada yankılandı. Koşmaya başladık. Merdivenlerin daha yarısına varmıştık ki Sergio'nun çığlığıyla yüreğimiz ağzımıza geldi. Guillermo ve ben, ne olduğuna bakmak için geri döndük. Alacakaranlıkta ileriye doğru bir odayı gösterdiğini gördük. Elinden tutup,

artık korktuğumuzu saklayamaz bir şekilde, hırıltılarla işaret ettiği tarafa doğru yöneldik.

Sergio odaya girer girmez elimizden kurtuldu. Koşarak yanımızdan kaçtı. Guillermo el fenerini yaktı. Yıkık bir duvarın altındaki kemikleri gördüğümüzde korkudan rengimiz attı. İskelet ve kemiklerin arasında bir sandalyeye bağlanmış ve sarı renge çalan bir tunik giymiş kadını fark ettik: Sonsuz sakinlik veya insanın içine işleyen hareketsizlik hissi uyandıran bir mumyaydı bu.

Vücudumun her yerinde korkuyu hissedebiliyordum. Nasıl başardım bilmiyorum ama bir anlığına da olsa mumyanın yanına yaklaşabildim. Guillermo durmamı söyleyen bir şeyler fısıldadı. Feneri, yüz hatları silinmiş kafatasına doğru uzattım ve parmak uçlarımla alnına dokundum. Bu ufacık dokunuşla beraber ceset parçalandı ve sandalyenin üzerinde toza döndü.

Tutsak kadınla birlikte tüm dünya parçalanmış gibiydi. Yüzyıllardır süren bir isyan işittim gibime geldi. Her şey gözlerimin önüne geldi. Bunca yıldır sakladığı sırrını ortaya çıkardığımız için manastırın bizi de yutarak yok olacağını düşündüm. Korkudan hareket edemiyordum. Neyse ki Guillermo tepki verebiliyordu, beni tuttuğu gibi dışarı çıkardı ve yuvarlanmayı göze alarak bayır aşağı kaçmaya başladık.

Bizi aramaya gelen ailelerimiz ve diğerleri vardığında dağın eteklerine saklanmıştık. Sergio'nun anlattıklarını duymuş, içlerinden bazıları yıkıntılara kadar tırmanmayı teklif etmişti. Papaz Santillan bizi kiliseye götürdü ve kutsal suyla yüzümüzde istavroz çıkardı. Guillermo'nun annesi bize kedi otu ve ihlamur verdi.

Yarım saat sonra kutsal eşyaların tutulduğu odada gördüklerimizi teyit etmek için manastıra gitmiş olanlar döndü. Gidenlerden biri olan öğretmen, tüm kasaba sakinlerini ve

kilise cemaatini ikna edebilecek mantıklı bir hipotez üretmeye çalıştı. Deprem sayesinde, dedi, yüzü neredeyse silinmiş eski bir mezar açılmış olmalıydı. Ceset mumyalanmış falan değildi. Odada bulunan sandalyenin varlığı tabii ki garipti ama bu da odadaki eşyaları düzenlemesi emredilen papazlık öğrencisinin bir anlık dalgınlığıyla açıklanabilirdi. Hatta bana göre, dedi, ortalıkta yok olan bir ceset de yoktu, şehir efsaneleriyle şişirilmiş karanlık ve terk edilmiş bir ortamda düştüğümüz korkunun bize oynadığı bir oyundan ibaretti durum. Bizim gördüğümüzü sandıklarımız, kasabanın diğer sakinlerinde de oluşan korku durumunun sonucuydu.

Açıklamalar, şakalar, teselliler işe yaramadı. Tüm gece gözümü kırpmadım. Dokunur dokunmaz parçalanan cesedin görüntüsü gözümün önünden gitmiyordu. Bizi sorguya çekenler arasında anlattıklarımıza inanan tek kişi Papaz Santillan olmuştu. Kasabada yüzyıllar önce işlenen ve hiç kimsenin şimdiye kadar itiraf edemediği bir suçu aydınlığa kavuşturmanın kaderimiz olduğunu söylemişti.

Parmaklarım arasında parçalanan ceset, on sekizinci yüzyılda felç eden bir zehrin vurulduğu bir kadına aitti. Gözlerini açtığında manastırın kutsal eşyalar odasında bulmuştu kendini. Korkudan, açlıktan ve susuzluktan ölmüştü, yüz elli yıl süresince de oturtulduğu o sandalyeden kalkıp gidememişti, ta ki bugüne kadar. Belediye başkanının karısıydı. Manastırdaki keşişlerden biriyle ilişkiye girmiş, bu yasak ilişkiden doğan çocuğu da kuyuya atmıştı.

Guillermo keşişe ne ceza verildiğini sordu.

“Filipinlere gönderildi,” diye karşılık verdi Santillan.

“Peder, sizce de haksızlık olmamış mı bu,” diye sordum.

“Belki de keşişe de ciddi bir ceza verilmeliydi. Hapse atılmasını onaylayamam, sonuçta Tertuliano’nun ne dediğini hatırlayın:

‘Kadın şeytanın kapısındadır. Onun yüzünden cennete kötülük girmiş ve cennet bir gözyaşı vadisine dönüşmüştür.’”

Zaman aktı geçti. 1934 senesinin çocukları olan biz büyüdük ve birbirimizden koptuk. Kasabadaki hayatım sona erdi. Bir daha ne kasabaya döndüm ne de Sergio ile Guillermo’yu gördüm. Ama her depremde hâlâ yüreğim ağzıma gelir. Casetlerine nihai huzuru verebilmem için yerin, bekleyen diğer ölülerini de bana getireceğini hissederim.

İğne Deliğindeki Kale

Renato Prada Oropeza'ya

Akşamları uyuyakalmadan önce başak tarlalarının üzerinden geçen rüzgârın sesini dinlerdi. Sabahları annesiyle kahvaltı eder, sonrasında evin bahçelerinde gezinmek için mutfaktan ayrılırdı. Hindi tüylerinin üzerinde güneş ışıklarının oynadığı oyunları izlemekten ve kuyudaki suda kendi yansımasına bakmaktan zevk alırdı. Onları yoldan ayıran duvarın üzerine çıkar ve saatler boyunca köprüye giden veya köprüden dönen arabaları sayardı.

Saat ikide annesinin serdiği muşambanın üzerinde öğle yemeği yerdi. Sonra Don Felipe ve Matilde onu izlemiyorsa Pablo sebzeliğe giderdi. Eğlence anlayışı şiddet doluydu: Karnca yuvalarını ezer, kelebek yakalar ve kanatlarını koparırdı. Hava karardığında sütlü kahve içer ve yanında da tatlı ekmek yerlerdi. Annesi radyoda 1948 senesinin ünlü yayınlarını dinlerken Pablo, Gilberto'dan ödünç aldığı “Dünyanın Merkezine Yolculuk” ve “Kara Korsan”ı okurdu. Tatilleri işte bundan ibaretti ve mutlu-

luğa benzer bir his uyandırıyor. Tatil bittiğinde zorunluluk, hakaret ve dayanın olduğu cehennemlerine dönecekti.

1946 sonlarında Miguel Alemán⁵ devlet başkanlığına geldi ve Bay ve Bayan Aragon başkente taşındı. Kasabadaki evlerine senede bir veya iki kez gitseler de evi kapatmadılar. Güvendikleri insanları eve göz kulak olmaları için arkalarında bıraktılar. Aragon'un, politikaya atılıp zengin olacağını ve diğerinin fakirliğe mahkûm kalacağını hiç kimsenin öngöremediği çocukluk arkadaşı Don Felipe, Don Felipe'nin otuz yılı aşkındır birlikte olduğu Matilde ve küçük yaştan beri aileye hizmet eden Catalina. Catalina talihsiz bir zamanda hamile kalmış, bebeğin kimden olduğunu söylememiş ve 1936 senesinin Noel'inde Pablo'yu dünyaya getirmişti. Aragonlar evlilik dışı doğan çocuğa acımış ve yatılı okula gönderip masraflarını karşılamışlardı.

Pablo, otobüs camından, bataklıkta çıkan bitkilere bakıyordu. Uzakta başak tarlaları uzanıyordu. İneceği yeri şoföre söylemek için ayağa kalktı. Otobüs durduğunda şoföre teşekkür edip aşağı indi. Gözüne giren güneşe aldırmadan çakıl taşlı patikada ilerledi. Annesi çiti açmak için dışarı çıktı ve Pablo'yu eve aldı. Evlerine, iğne ucundaki kalelerine.

Geniş salonun camları denize bakıyordu. Dersten sonra Pablo uyumadan, dinlenmek nedir bilmeden kıyıya vuran dalgaları izlerdi. Cehennemde tek bir arkadaşı vardı, Gilberto. Gilberto'nun neden kendisine göre olmayan böyle bir yerde durduğunu hâlâ anlayabilmiş değildi. Gilberto'ya sorarsan, birçok zengin aile çocuğuna yapılan klasik muameleye tabi olarak, karakterinin gelişmesi, disiplin sahibi bir adam olup bir baltaya sap olmasını garantiye almak için buraya gönde-

⁵ Meksika tarihinde seçim kazanarak başkan olan ilk sivil Miguel Aleman, görevde kaldığı 1946-1952 yılları arasında ülkede sanayinin gelişmesini sağlamıştır. Ülkenin ekonomik şartlarında yaşanan düzelmelere rağmen ismi sayısız yolsuzluğa karışmıştır.

rilmişti. Buradan sonra gideceği Culver Askeri Okulu için de bir hazırlık süreciydi bu.

“Bu işi ya şimdi hallederiz ya da sonsuza kadar onların emir kulu olarak kalırız,” demişti Gilberto’nun mühendis babası Benavides, cehennem mahkûmlarına verdiği bir konferansta. “Meksikalılar, Miguel Alemán ile fikir birliğine şimdi varamazsak bunu asla başaramayacağız. Artık cehalete, yolsuzluğa, tembelliğe ve sorumsuzluğa dur demenin vakti geldi. Böyle gelip böyle gideceğini ve Meksika için bir çare olmadığını kabul etmeyeceğim.”

Gilberto ile arkadaş olmalarına rağmen evlerine hiç davet edilmemişti. Nihayet bir pazar günü Pablo evlerine gitti ve işte orada Yolanda ile tanıştı. Gilberto ikisini tanıştırdığında kız kardeşi, Pablo’nun elini sıkmış ve gözlerinin içine bakmıştı. Sonra yanlarından ayrılmış, merdivenleri tırmanmış ve uzun bir koridorda gözden kaybolmuştu.

Bir sonraki pazar nehir kıyısında bir kasabaya gittiler. Gittikleri lokantada çipura ve karides yediler. Arp ve gitar dinlediler. Bazı çiftler dansa kalktı. Bayan Benavides, Yolanda’ya da oynamaya kalkmasını söyledi.

“Okulda tüm festivallere katılır bizimki. Bölge dans yarışmalarında en iyi dansçıdır, flamenko ve Hawaii danslarında rakip tanımaz. Bale için de muazzam bir yeteneği var ama biz onu profesyonel bir unvanda görmek istiyoruz,” dedi tüm lokantanın duyacağı ve kıskanacağı bir sesle konuşarak.

Yolanda, Pablo’ya baktı ve kafasını salladı. Mühendis bey, eşine, deniz ürünlerinin tazeliğiyle meşhur olan bu yere sadece yemek yemek için gittiklerini hatırlattı. Mekânda başka sınıflardan da insanlar vardı: yerliler, zenciler, işçiler, manavlar, hizmetçiler; varoş kesim insanları yani. Yolanda gibi bir kız çocuğu onlara kalkıp gösteri yapacak değildi. Bay Benavides,

eşiyile çok sakın bir ses tonuyla konuşuyor, yanlarında bulunan uygunsuz misafirlerine ilişkin bir yorum yapmıyor, Pablo'nun böyle bir ailenin yanlarında durmasına izin vererek kendisine ne kadar büyük bir iyilik yaptıklarını anlayacağını ümit ediyordu.

Mühendis bey hesabı istedi ve mümkün olabilecek en az miktarda bahşış bıraktı. Buick marka arabalarına binerek eve dönmek üzere yola çıktılar. Tüm akşamüzeri ağzını açmamış olan Pablo, Gilberto'nun kulağına eğilerek bir şey fısıldadı. Gilberto sürücü koltuğuna doğru uzanarak, "Pablo bizi evine çağırıldığını söyledi," dedi.

"Teşekkürlerinizi sun," diye karşılık verdi Bay Benavides, "ama bunu başka bir sefere bıraksak daha iyi olur. Saat bayağı geç oldu ve yarın erkenden çalışmak lazım."

Gilberto, arkadaşının anlata anlata bitiremediği evine gitmekte diretti. Sebzeleri ve gerçek hindileri görmek için yanıp tutuşuyordu.

"Tamam, ama yalnızca bir dakikalığına gideceğiz. Ailesiyle tanışmayacağız, zira daha önce haber vermeden ziyarete gitmek ayıptır," diye kabullendi Mühendis Bey.

Araba ağaçlı yolda ilerlemeye başladı. Hava sıcak ve nemliydi. Pablo arka koltukların en rahatsız olanında, orta koltukta oturmuştu. Buick, tarlaların arasında bir viraj alırken Pablo, Yolanda'nın vücudunun kendisinininkine değdiğini hissetti. Gilberto ise Mandrake'nin maceralarını okumakla meşguldü. Annesi elindeki gazetenin sosyete bölümüne gömülmüş, arada sırada Bay Mühendis'in hak verdiği bazı yorumlar yapıyordu. Bay Benavides radyoyu açtı. O zamanın meşhur dans müziklerinden birisi çalıyordu. Sol taraflarında başak tarlası belirdi.

Pablo kıza doğru bir santimetre daha yaklaştı. Yolanda da beklediği gibi kendisinden kaçmadı ve bir saniyelğine de olsa elleri birbirine değdi. İşte tam da o an yeşilliğin orta yerinde, karşılarında iğne deliğindeki kale beliriverdi.

“İşte burası benim evim,” dedi Pablo, yalnızca Yolanda’yla konuşurcasına.

Gilberto elindeki çizgi romanlardan kafasını kaldırdı ve “Öyle denmez bir kere. Karşınızda bizim evimiz, burası sizin de eviniz, derler,” diye çıktı.

Pablo cevap vermek yerine bir kez daha Yolanda’nın eline dokundu. Bay Benavides yavaşladı ve çite yanaştı. Don Felipe çitin kapısını açtı, palmiye yaprağından yapılmış şapkasını çıkardı ve başıyla selam verdi.

Pablo, Yolanda’ya döndü ve “Beğendin mi?” diye sordu.

Yolanda cevap vermeye fırsat bulamadan Bayan Aragon girişte belirdi, merdivenlerden indi ve cama yaklaştı:

“Mühendis Bey, Dorita, bu ne güzel sürpriz! Sizi gördüğümüze ne kadar memnun olduk anlatamam. Şimdiye kadar neden hiç ziyaretimize gelmek istemediniz ki? Lütfen içeri geçin, burası sizin eviniz,” dedi.

Pablo, Yolanda’nın gözlerine baktı. Kız kızardı, gözlerini kaçırdı, gerçek hindilerle ilgileniyor gibi durmaya çalıştı. Gilberto hareketsiz kaldı ve yeniden Mandrake’nin maceralarını okumaya koyuldu. Pablo’nun da onlarla olduğunu fark eden Bayan Aragon: “Annene, bize kahve ve ufaklıklara da dondurma getirmesini söyle lütfen,” diye emir verdi.

Pablo mutfağa gitmek yerine tam ters istikamete koşarak rüzgârgüllerinin yanına gitti. Kuyunun oraya vardığında ağlamaya başladı. Kuyunun içindeki karanlığa baktı ve suyun üzerinde kendi yansımasını göremedi. O an kuzey rüzgârı esmeye başladı. Sahildeki kumlar ayağa kalktı ve çiçekler topraktan koparıldı. Rüzgâr her şey üzerinde hakimiyet kurarken Pablo da bir daha hiç kimsenin onu Yolanda’nın önünde küçük düşüremeyeceği bir yere doğru koşuyordu.

Acheron⁶

Paloma Villegas'a

Akşamüzeri saat beş, yağmur kesmiş, ıslak ışığın altında boş bir Pazar günü. Kız kafeye girer. Orta yaşlı iki çift ve dört küçük çocuklu bir baba kıza bakar. Çekingenliğini yanlarından hızla geçerek gösterir, mekânın en uç köşesinde solda bir masaya oturur. Bir an camlara vuran güneş ışığına düşen siluetinden başka bir şey görünmez. Garson yanına yaklaştığında kız bir limonata ister, bir defter çıkarır ve sayfalarına bir şeyler yazmaya koyulur. Birini bekliyor olsaydı böyle bir şey yapmazdı, zira yaptığı eylemin başka birisi tarafından kesilmesine izin vermezdi. Mekânda çalan müziğin sesi kısık. An itibariyle kimse konuşmuyor.

Garson limonatayı verir, kız, garsona teşekkür eder, ince uzun bardağa şeker ekledikten sonra kalay bir kaşıkla karıştırır. Tatlı ekşi limonatanın tadına baktıktan sonra kırmızı kalemle yazdığı her neyse ona geri döner. Bir günlük, bir mektup, okul ödevi, şiir, öykü, nedir yazdığı şey? Öğrenmek imkânsızdır, başkentte

⁶ Yunan mitolojisinde yeraltı dünyası ve cehennem ırmağı.

neden yalnız olduğunu ve 1966 senesinin bir Pazar gününde neden gidecek bir yeri olmadığını öğrenmek gibi imkânsız. Yaşını hesaplamak zordur: on dört, on sekiz, yirmi yaşındadır. İnce vücudunun uyumlu yapısı, uzun kahverengi saçları, hafif çekik gözleri, taşıdığı masumiyet havası ve sır saklayanlarda görülen kusurlu duruşu onu çok çekici kılmaktadır.

Aynı yaşlarda veya belki biraz büyük bir erkek, içeriden bir camekanla ayrılan dış bölmeye oturur. Garsona seslenir ve bir kahve sipariş eder. Mekânın içine doğru bakar. Bakışları, boş masaları, sessiz grupları geçtikten sonra bir an kızın üstünde kilitlenir. Kendisine bakıldığını fark eden kız kafasını kaldırır, hemen sonra gözlerini yeniden yazdığı şeye çevirir ve yazmaya devam eder.

İçeride floresanlar yanar ve eski loş ortam kaybolur. Kız sahte bir eminlikle başını yeniden kaldırır ve erkeğin gözleriyle buluşur. Kalay kaşıkla bardağın dibine çökmüş şekeri karıştırmaya başlar. Erkek kahvesini yudumlar ve kıza bakmaya devam eder. Kızın da kendisine baktığını görünce gülümser ve daha sonra yüzünü sokağa döner. Kendini göstermek ve saklanmak, onları eğlendiren bu oyun on beş veya yirmi dakika içerisinde sıklıkla tekrarlanır. Sonunda erkek, kıza bir kez daha bakar ve gülümser. Kız yakınlaşmalarına engel olan korku veya gizemi saklamaya çalışır.

Camekân kızın hareketlerini tekrarlar, derinlik veya rahatlama hissi olmadan bir karbon kopya misali onun aynası olur. Yağmur yeniden yağmaya başlar, dış mekâna yağmur damlaları düşer. Kıyafetinin ıslanmaya başladığını fark eden genç sabırsızlık belirtileri göstermeye başlar, gitmek istemektedir. Kız bunun üzerine defterinden bir yaprak koparır, birkaç satır bir şey yazar ve tanımadığı erkeğe gergin bir bakış atar. Kaşığıyla ince uzun bardağına vurur. Garson yanına gelir, elindeki kâğıdı alır, ilk birkaç kelimeyi okuduktan sonra gerilir, sinirlenir

ve kendisine saldırgan bir hareket yapılan herhangi biri gibi bağırarak yanından ayrılır.

Garsonun bağıışları ortamdaki herkesin dikkatini çeker. Kız kızanır ve nereye saklanacağını bilemez. Erkek, olup biten hayal edilemez sahne karşısında felç olmuş gibidir. Konuya müdahil olamadan, arkadaşlarının eleştirel bakışları, cesaret vermeleri ve destekleri olmadan onu yiyip bitiren utangaçlığını yenmeye fırsat bulamadan kız ayağa kalkar, masaya birkaç banknot bırakır ve kafeden ayrılır.

Erkek, kızın kendisine bakmadan yanından geçtiğini görür, bir an hareketsiz kalır. Daha sonra harekete geçer, hesabı getirmeleri için camekâna vurur. Garson, kızın bıraktığı banknotları alır, kasaya doğru ilerler ve mekândaki başka bir çalışanla uzun süre konuşur. Erkek hesabı alır, öder ve yağmurun kararttığı dünyaya çıkar. Caddelerin onlarca parçaya bölündüğü bir köşeye gider. Kızı bulamaz. Pazar günü sona erer. Kızı sonsuza kadar saklayacak olan şehre akşam gelmiştir.

Kraliçe

Emilio Carballido'ya

Ah, Kraliçe, kindar ve yas tutan...

Porfirio Barba Jacob

Adelina kirpik kıvrırma aletini bir kenara bırakarak rimel sürmeye başladı. Alnındaki bir çizgi ter, makyajını lekelemişti. Alnını bir ıslak mendille sildi ve yeniden makyaj yapmaya koyuldu. Sabah saat ondu ve sıcak hava her şeyi delip geçiyordu. Bir laternanın çaldığı “Dalgalar üzerinde vals” parçası duyuluyordu. Laternanın sesini, bastırılması imkânsız sesler çıkaran bir yük arabasının gürültüsü bastırmaktaydı. Adelina tuvalet aynasının önünden kalktı, gardırobu açtı ve çiçek desenli bir elbise çıkardı. Kabarık eteklerin modası artık geçmişti ama elbiseyi diken terzi, onunki gibi bir vücudu saklamak için daha isabetli bir model olmayacağını söylemişti.

Aynadaki yansımasına baktı. Óscar'ın yolun ortasına bıraktığı beyzbol sopaları, şapka ve tek parmaklı eldivenlerin arasından geçerek avluyu aştı. Banyoya girdi ve tartıya çıktı.

Gördüğü rakamdan ikna olmayarak çoraplarını çıkardı ve bir kez daha tartıldı. Gene olmadı. Tamamen soyunarak bir kez daha denedi. Üçüncü denemede tartı seksen kilo gösteriyordu. Vücudunda bir sıkıntı olmalıydı: bir hafta önce diyet ve egzersize başladığında da gene aynı kilo çıkmıştı.

Aslında üzerine hafif ışık alan yarı saydam camekânlardan ibaret olan avluya geri döndü. Óscar'ın öngördüğü gibi, zayıflayamazsa günün birinde tartı kırılacaktı. Kıyafet denerken düştüğünü hayal etti. Babasının kiracısı olan Türkler⁷ ondan iğreniyordu. Metrelerce poplinin altında kaldığında Aziyade ve Nadir nasıl da katılarak güleceklerdi.

Yemek odasına geldiğinde odada duran ruhsuz aile fotoğraflarını sanki ilk kez görüyormuş gibi izledi. Adelina sekiz aylıkken, “Veracruz’un en tosun bebeği” yarışmasının galibi. Dokuz yaşında Clavijero Tiyatrosu’nda Juan de Dios Peza’nın “Anne veya ana”sını oynarken. Yeni doğmuş Óscar, ablasından kalan devasa bir sepette uyurken. Óscar, geçtiğimiz sene Golfo Çocuk Beyzbol Ligi’nde atıcı olarak oynarken. Anne ve babasının düğün gününden bir fotoğrafı, Óscar yanlarında beyzbol üniformasıyla. Guillermo, Durango Gemisi’nin pruasında kaptan nişanıyla. Yine Guillermo, San Juan de Ulúa Kalesi ve Sacrificios Adası arasında bir proje çalışmasında Bay Başkan’la el sıkışırken. Arkada, şapkası kafasında, Goicochea milletvekili ve Bay Başkan’ın karısının yanında durduğu için göğüsleri kabarmış eşi Hortensia. Adelina on beş yaş kutlamasında babasıyla birlikte Büyülenme isimli vals eşliğinde dans ederken. Ne gündü ama. En iyisi unutmak. Osorioları neden davet ettirmişlerdi ki? Eskortu kutlamanın yapıldığı Casino’ya gelmemişti, Adelina’yla vals yaparak kendini küçük düşüreceğine kariyerini riske atmayı ve meşhur Denizcilik Okulu’ndaki yeri

⁷ Latin Amerika’da, göçen Arap ve diğer Müslüman topluluklara halk arasında ‘Türk’ denir.

doldurulamaz hocası Guillermo'nun düşmanlığını kazanmayı göze almıştı.

“Ne kadar üzücü bir durum,” dedi kendi kendine, “tek başıma konuşmaya başladım bile. Kahvaltı etmediğimden olsa gerek.” Mutfağa gitti. Yağsız süt ve sebzeleri karıştırarak bir içecek hazırladı. Bir yandan da “Aşk Fırtınası” isimli haftalık dergiyi karıştırıyordu. Annesinin orada unuttuğu bu sayıyı daha önce hiç görmemişti. “Hortensia ne kadar kötü. Hâla ufak bir kızmışım gibi neden tüm dergilerini ve romanlarını benden saklıyor ki?” diye düşündü.

“Arzularımızdan başka kanun yoktur,” diyordu Aşk Fırtınası'nın kahramanlarından biri. Adelina çizimde yer alan üstü çıplak erkeği gördüğünde içi bir garip oldu. Ama gene de babasının çantasında “Küçük hanımlar için yatılı okullarda yolsuzluk” ve “Lisette'nin üç gecesi”ni bulduğu zamankiyle kıyaslanamazdı. Hortensia ya da daha da beteri Guillermo fark etseydi...

Banyoya geri döndü. Dişlerini fırçalamak yerine Listerine ağız suyuyla ağzını çalkaladı ve ağzını havluya kuruladı. Oda-sına giderken telefon çaldı.

“Şişko...”

“Ne istiyorsun lanet olası cüce?”

“Sakin ol, tombik, *our father'dan*⁸ bir mesajım var. Neden bu kadar sinirli uyandın Adelina? Bir yüz kilo daha almış olmalısın.”

“Sana ne, gerizekâlı. Ne söyleyeceksen söyle, acelem var.”

“Acelen mi var? Ah, tabii, Leticia'nın yerine karnaval kraliçesi olarak geçit törenine çıkacaktın, değil mi?”

⁸ Babamız.

“Bak aptal, o zayıf zenci hatun kraliçe mraliçe değil tamam mı? Ailesi tüm oylan satın aldı, kız da organizasyon komitesinin çöpçüsüne kadar herkesle yattı.”

“Bana kalırsa tombik, kıskançlıktan çatlamak üzeresin. Şimdi Leticia yerine geçit törenine çıkmak için hazırlanıyor olmayı nasıl da isterdin!”

“Geçit töreni mi? Güleyim bari! Geçit töreni umurumda bile değil. Sen, Leticia ve tüm karnaval götümün kenarında bile değilsiniz.”

“Ne güzel bir hakaretmiş o! Söyle bakayım nereden öğrendin böyle konuşmayı? Seni hiç tanımamışım. Ah keşke babamlar da duysaydı böyle konuştuğunu.”

“Siktir git.”

“Sakin olsana tombik. Neyin var? Ne tüttürdün acaba? Konuşmama izin bile vermiyorsun... Neyse, babam diyor ki burada Koramiral ile beraber Boca del Rio’da yemek yiyecekmişiz, seni şimdiden almaya geliyor kamyonetle, sonra karnaval başladığında yollar kapanacak çünkü.”

“Yok, sağ ol. Çok ödevim olduğunu söyle. Ayrıca o aptal moruk koramiral beni sinir ediyor. Gerizekâli şakaları ve anılarına uyuz oluyorum. Zavallı babam da hepsine gülmek zorunda kalıyor.”

“Canın isterse, ama önünden alacak kimse yok diye ne bulursan yeme sakın.”

“İyice bokunu çıkardın, kapat istersen şu telefonu.”

“Anneme de böyle mi karşılık veriyorsun? Veremezsin, değil mi? Seni lanet olası şişko patates. Buralardan gittiğimde beni unutamayacaksın koca yağ tulumu.”

Adelina telefonu öfkeyle kapadı. Ağlamak istiyordu. Vücudunun her yerini ateş basmıştı. Walt Disney çıkartmalarıyla

dolu çocuk gardırobunu açtı. Çizgili bir defter ve tükenmez kalem çıkardı. Yemek masasına oturdu ve yazmaya başladı:

En sevgili Alberto,

Sana asla göndermeyeceğim ve hepsinde de aynı şeyleri söylediğim bininci mektubumu yazıyorum. Erkek kardeşim bana telefonda hakaret etti ve babamla beni Boca del Rio'ya götürmek istemedi. Tamam, aslında Guillermo benim de kesin gelmemi istemiştir ama Hortensia ne derse onu yapıyor ve o da kesin aksini söylemiştir. Hortensia benden nefret ediyor çünkü babamın beni ne kadar sevdiğini ve benim için ne kadar endişelendiğini gördüğü için kıskançlıktan ölüyor. Ama beni gerçekten dediği kadar sevseydi, ruhumun sensiz tahammül edemediği bu cehennemden uzaklara, İspanya, Kanada, İngiltere ya da başka bir yere şimdiye kadar çoktan gönderirdi.

Duraksadı. "Ruhumun sensiz tahammül edemediği" kısının üzerine karaladı.

Albertocuğum, birazdan çıkacağım. Seni yeniden göreceğim, sense Leticia'nın arabasıyla geçerken bana bakmayacaksın. Bak cidden söylüyorum, o kız seni hak etmiyor. Beyzbol üniformanla o kadar şey gözüktüyorsun ki... O kadar... Şey... Nasıl diyeceğimi bilmiyorum. Tüm tarih boyunca senin gibi bir oyuncu bu dünyaya gelmemiştir. Kaldı ki Leticia da senin sandığın kadar güzel bir kız değil. Tamam, kabul, çekici olabilir, reddedemem, bir şeyi olacak ki karnaval kraliçesi seçilsin. Ama onun tipi... Nasıl desem? Çok varoş, çok sıradan. Sence de öyle değil mi?

Bir de o kadar nüküş ki! Kendini bir şey sanıyor! Onu anaokulundan beri tanırım, şimdi Osoriolarla çok sıkı fıkı ama eskiden hep arkalarından dedikodu yapardı. Şimdi benimle dalga geçmek için bir araya geldiler çünkü ben onlardan çok daha zekiyim ve notlarım hepsinden daha iyi. Ama böyle olması da gayet normal. Ben onlar gibi partiden partiye gitmiyorum, pazar günleri erkek çocuklarla zaman geçirmek

için sokağa çıkmıyorum. Ben yalnızca seni düşünüyorum, aşkım, gözlerinin bana bakacağı o anın gelmesini düşünüyorum.

Peki ya sen, Alberto, beni hatırlıyor musun? İki yıl önce tanıştığımızı unuttun mu? Bir keresinde babama Anton Lizardo'ya kadar eşlik ettiğimde tanışmıştık. Ben kamyonette bekliyordum hani. Sen de bir cipi tamir ediyordun ve yanıma gelmiştin. Hayatlarımızın bir daha asla ayrılmamak üzere birleştiği o gün kadar muhteşem başka bir gün hatırlamıyorum.

"Ayrılmamak üzere birleştiği" kısmını karaladı.

Uzun süre güzelce sohbet etmiştik. Sana anı olarak transistörlü radyomu vermek istemiştin de kabul etmemiştin. Pazar günü dışarı çıkmak ve Yucatan'da dondurma yemek için randevulaştığımızı.

Tüm gün sabırsızlıkla bekledim seni. O akşam ne kadar ağladım bilemezsin... Ama sonra anladım: Babam, çok önemli bir adam olduğu için kızına eşlik ederek faydalanmaya çalışan bir çocuk olduğunu söylemesinler diye gelmemiştin.

Bense dürüst olmak gerekirse yıl sonu kutlaması olan o gece, Casino Español'da tüm akşam neden Leticia'yla dans ettiğini ve sizin yanınıza geldiğimde ve Leticia bizi tanıştırdığında 'memnun oldum' dediğini anlatamadım.

Alberto, artık geç oldu. Seni görmeye çıkıyorum. Gitmeden önce son birkaç kelime söylemek istiyorum. Bu sefer zayıflayacağıma ve bir sonraki karnavalda, evet bundan bir sonrakinde KRALIÇE olacağıma söz veriyorum! (Sonuçta yüzüm çirkin değil, herkes aynı şeyi söylüyor.) O zaman beni bir seferinde Leticia'yı götürdüğünü gördüğüm gibi Mocambo'ya yüzmeye götürür müsün? (Neyse ki siz beni görmediniz, üzerimde mayom vardı ve beni görmeyin diye ağaçların arkasına saklanmıştım.)

Ama önümüzdeki sene sana yemin ederim ki onunkinden daha güzel ve çekici bir vücudum olacak. Bize bakan herkes, kolunda benim gibi birisini taşıdığı için seni kıskanacak.

Görüşürüz, aşkım. Seni görmeye çok az kaldı.

Bugün ve sonsuza kadar senin,

Adelina

Odasına geri döndü. Bugs Bunny desenli saate baktı, yazdığı defteri yatağının üzerine bıraktı, makyajını son kez tazeledi ve merdivenlerden aşağıya aceleyle indi. Bahçe kapısını açmadan önce rutubetli havayı içine çekti. Türklerin evinin önünden geçti, Aziyade ve Nadir orada değillerdi.

Köşeye geldiğinde erkek kardeşinin iki takım arkadaşıyla karşılaştı. (Onlar neden Boca del Rio'ya gitmemişlerdi acaba?) Onu süslenmiş görünce kostüm yarışmasına mı katılacağını yoksa Çirkinlik Kraliçesi yarışmasına mı aday olduğunu sordular.

Onlara nefret ve üzüntüyle baktı. Maytapların arasından seke seke yanlarından uzaklaştı. İlerlemek neredeyse imkânsızdı, her yer tıklım tıklım insan doluydu. Kukuletalı adamlar, silahşorlar, palyaçolar, Romalı askerler, balerinler, ip cambazları, Amazon kadınları, saray kadınları, korsanlar, Napolyonlar, astronotlar, Aztek savaşçıları, karton şapkalı ve maskeli aileler, Zapatista şapkalı adamlar ve herhangi bir kostüm giymemiş başka bir sürü insan ellerinde türlü türlü içkilerle sokaktaydı.

Adelina adımlarını hızlandırdı. Dört kız dönerek ona bak-
tılar ve bakışlarını geri çevirdiler. Hep bir ağızdan gülüşlerini
duydu ve Óscar'ın arkadaşları gibi onların da kendisiyle dalga
geçtiklerini düşündü. Sonra piyango ve çeşit çeşit oyun biletleri
satan masalar ve stantların arasında ilerledi. Fonda Veracruz'un
geleneksel müzikleri duyuluyordu.

Henüz tanıdığı birine denk gelmemişti ama geçtiği yerlerde
onu gören kadınların alaycı bakışlarını fark etmişti. Çantasın-
dan aynasını çıkarıp, makyajı abartıp abartmadığına bakmak

istedi. Annesinin makyaj malzemelerini ilk kullanışydı. İyi ama aynayı çıkarsa bile nereye saklanarak kendisine bakabilirdi ki?

Zorlukla gözüne kestirdiği bir köşeye yaklaştı. Sıcak hava ve tanımadık bu kadar insanla bir arada olmanın getirdiği stres, onda karmaşık bir rahatsızlık duygusu uyandırmıştı. Alkışlar arasında kovboy ve Çinli akrobatların arabası belirdi. Müzik seslerini bastıran ısıklarla hindi tüyünden kıyafetler giymiş geyler geçmeye başladı. Onları takiben Vikingler, yılan desenli kıyafetleriyle Aztekli savaşçılar, bikini giymiş jimnastikçiler geldi.

Kukuluklanlar, XV. Louis ve beyaz perukları ve tek camlı gözlükleriyle Fransız soyluları, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler (Adelina kalabalık tarafından itilmeye başladığını hissediyordu), kadınlara işkence yapan Mavi Sakal, Chapultepec'teki Maximiliano ve Carlota, insan kemikleriyle süslenmiş, derileri kırmızıya boyanmış yamyamlar, Verona'daki balkonda Romeo ve Juliet, Hitler ve askerleri, devler ve cüceler, sebepsiz isyankârların karşısında James Dean, Pierrot, Arlequin ve Colombina, İngilizce şarkı söyleyip onun gibi dans etmeye uğraşan on iki tane Elvis Presley. (Adelina gözüne giren güneş ve akıp giden dönem, kişilik ve tarih karmaşası karşısında gözlerini kapattı.)

Sonunda yarışma geçitleri başladı. Moctezuma Birahanesi Güzeli, Miss Mexico, Miss California -gördüğü geçidin vahşiliği karşısında dehşete düştüğü her hâlimden belli oluyordu-, Devlet Sineması Orkideleri, Romanların Güzelleri -sıcaktan, düşeceklerinden korktuklarından ve kendilerine dayatılan hareketsizlik yüzünden ağlayan küçük kız çocukları-, Helguera takvimine göre Volkanların Âşıkları, Malinche ve Hernan Cortes, Binbir Gece Masalları.

Bir anda vuran tekila kokusu ve yanı başında duyduğu bir ten yüzünden yerinden zıpladı. "Gelsene yavrum, bak kralın geldi." Sinirden deliye dönen Adelina başını öbür yana çevirdi.

Ama başını nereye çevirse kendisiyle dalga geçebilecek başka bir kalabalığa denk geliyordu.

Arabalar geçmeye devam ediyordu: Hazine Adası Korsanları, Guadalupe la Chinaca, Cielito Lindo, Raza de Bronce, Adelita, Valentina ve Pancho Villa, Sputnik Astronotları ve uzaylılar.

Yukarıdaki balkonlardan birinde Osoriolar durmuş, gelen geçene bakarak gülmekten katılıyorlardı. Yukarıdan bağırdılar:

“Şişko! Şişko! Haydi, sen de yukarı gel! Aşağıda bu ayak-takımıyla ne yapıyorsun? Veracruz’un düzgün insanların yabancılarla, hele de karnaval tipleriyle asla karışmadığını bilmiyor musun?”

Aşağıdaki herkes onu fark etmiş, ondan iğrenmeye başlamıştı bile. Adelina tükürüğünü yuttu, dudaklarını sıktı. Osoriolara cevap vereceğine veya yanlarına çıkıp onlarla birlikte balkonda görüneceğine ölürdü daha iyi. Sonunda karnaval kraliçesi ve prenseslerinin arabası gelmişti. Leticia tahtında oturmuş, aşağıda beyzbol takımı üniformalarıyla şövalye edasıyla çömelmişti. Alberto ona en yakın durandı. Leticia etrafa gülücükler saçıyor, sonradan yapılmış bukleleriyle oynuyor, sağa ve sola selam vererek havaya öpücükler atıyordu.

“Güzel makyajla insanlar ne kadar da değişebiliyor,” diye düşündü Adelina. Güneş ışığının vurduğu elbisesi, saçları, tacı parıl parıldı. Ortalık alkıştan yıkılıyordu. Leticia birkaç saat sürecek olan egemenliğinin tadını çıkarıyor, sabaha kendini çöpte bulacak olan tacının keyfini sürüyordu. Ama ne kadar kısa ömürlü olursa olsun, Leticia kraliçeydi ve onu beş metre öteden nefret kusan gözlerle takip eden Adelina, diğerlerinin aksine alkışlamadan geçidi izliyordu.

“İnşallah düşer, inşallah rezil olur, inşallah kıyafeti yırtılır da memelerine koydukları süngerler görünür,” diye konuşuyordu dişlerinin arasından Adelina, “gelecek yıl, gelecek yıl görürsün

sen. Her şey değişecek. Leticia aşağıda kıskançlıktan çatlıyor olacak ve ben...”

Kendi kendine yaptığı konuşması, nereden geldiği belli olmayan bir poşetin kafasına gelmesiyle bölündü: poşet tam kafasının üzerine geldi ve kraliçe tam önünden geçerken başından aşağı kırmızı mürekkep boşalıverdi. Leticia onu kalabalığın arasından fark etti ve kahkahayı bastı. Heykel duruşunu bozmayan Alberto’ysa ufak bir gülümsemeyle yetindi.

Bir saniyede olmuştu her şey. Araba uzaklaşıyordu. Adelina kıyafetinin koluyla mürekkebi sildi. Osorioların olan biten karşısında gösterdikleri tepkiyi ve onu yanlarına çıkmaları için çağırmalarını duydu. Tam da o esnada patlatılan konfetiler, mürekkep yüzünden ıslak tenine yapıştı. Koşmaya, kaçmaya, görünmez olmaya çalıştı.

Ama geçit töreni sonlanmıştı. Sokaklar konfeti yağmuruna devam eden türlü insanla doluydu. Adelina nefes nefese kalmış, insanlardan yolu açmalarını rica ederek ilerlemeye çalışıyordu, suratına her adımda yeni bir konfeti veya kaynanadili değiyor, canını yakıyordu.

Alberto da gečen her saniyeyle ondan daha da uzaklaşmaktaydı. Arabadan onu korumak, intikamını almak veya ona yol açmak için atlamamıştı. Boca del Rio’daki Guillermo’ysa artık sekizinci birasını devirmiş, koramiralin anlattığı belden aşağı esprilere katılarak gülmekteydi. Aziyade ve Nadir, Drakula ve Frankenstein maskeleriyle ortalıkta dolanıyor, onu yerin dibine daha da sokmak için nefeslerinin yettiği kadar bağırarak uydurdukları şarkıyı söylüyorlardı: “Adelina/Geldi mürekkep suratına/Babasının sözünü dinlemeyen Delgadina”

Daha fazla dayanamadı ve suratlarının orta yerine iki tane vurmak için üstlerine yürüdü. Ama şeytan kostümünde birisi ve Bayan Ines araya girdi. Aziyade ve Nadir şarkıyı söyleyerek

kaçtılar. Adelina evin bahçe kapısına zorlukla ulaştı, merdivenleri tırmandı ve odasının darmadağın hâlini gördü: Óscar beyzbol takım arkadaşlarıyla buraya gelmiş olmalıydı, Óscar Boca del Rio'da kalmamıştı, Óscar geçit törenindeydi.

Yere atılmış, açılmış ve sayfaları yırtılmış defterini gördü, Óscar'ın ve arkadaşlarının elleri dokunmuştu defterine. Son yapraktaki mektupta kırmızı mürekkep izleri vardı. Şimdi nasıl da gülüyor olmalıydı, ellerindeki mürekkep lekelerine baktıkça katılıyor olmalıydı, ağızlarına kaynanadili koymuş, kafalarında sevinçle yumurta kırıyor olmalıydı.

“Lanet olası, orospu çocuğu, piç! İnşallah dayak yersin. İnşallah eşek sudan gelinceye kadar dayak yersin ve bir köpek gibi ağlamaya başlarsın. İnşallah geberirsin. İnşallah sen, orospu Leticia ve Osorioların piçleri, siktiğimin karnavalı ve tüm dünya geberirsiniz.”

Bağrıış çağrıış içinde defterini yırttı, makyaj malzemelerini, rimeli, Colonia Sanborns marka parfüm şişesini duvara fırlattı.

Sonra durdu. Üzerine Walt Disney karakterlerinin çıkartmaları yapıştırılmış aynada sarı saçlarını, yeşil gözlerini, mürekkep, yağ, ter, konfeti, makyaj ve gözyaşlarıyla kaplı suratını gördü. Kendini, hıçkırıklara boğularak, yatağa attı.

“Önümüzdeki sene, önümüzdeki sene görürsünüz siz!”

Boynu Vurulmuş Ay⁹

Raymond L. Williams'a

Florencia Ortega savaşmaya başladı. Adamlarını üç gruba ayırarak, harap olmuş dar geçitte ağır hareketlerle ilerlediler. Aureliano Blanquet ve bölüğün geri kalanları kuşatma içinde mahsur kalmışlardı. Gökyüzünde yerini almış yarım ay, çevresini kan rengine boyuyordu.

⁹ Okuyucu için bilgi notu: Bu öyküde anlatılan olaylar, Meksika Devrimi süresinde cereyan etmektedir. Meksika Devrimi, 1876-1910 yılları arasında Meksika'yı yöneten diktatör Porfirio Díaz'ı devirmek isteyen ayaklanmalarla başlamıştır. Dönemde nüfusunun büyük bir çoğunluğu hâlen köylü olan Meksika'da, azınlıkta bulunan güçlü burjuvanın ayaklanmaları durdurabileceğine inanılan Francisco Madero, 1911-1913 yılları arasında devlet başkanlığına getirilmiş fakat daha sonra gerçekleştirmek istediği reformlar hem Devrim yanlıları hem de muhafazakarlar tarafından tepki toplayınca Díaz tarafından tutuklatılmıştır. Madero'nun tutuklu olduğu dönemde seçim düzenleterek yeniden kendini seçtiren Díaz, daha sonra Madero'nun şartlı tahliyesi emrini vermiştir. Madero, ABD'yle işbirliği yaparak ülkeden kaçmadan önce, halkı isyan etmeye çağırmış, bunun üzerine başlayan çok gruplu iç savaş, 1920 senesine kadar devam etmiştir. Bu gruplardan ikisinin başında, 20. yüzyıl Meksika tarihinin en önemli isimlerinden olan Emiliano Zapato ve Pancho Villa vardır.

1914 senesinde Victoriano Huerta ve Savaş Bakanı Aureliano Blanquet, Devrim ordusu tarafından kurşuna dizilmişti. Sürgüne yollanan bazı Porfiriocular ülkeyi uzaktan işgal etmeye çalışıyorlardı. Diktatörün yeğeni Felix Diaz, 1918 senesinde Blanquet'in takipçilerinin dâhil edildiği bir güvenlik tümeni kurdu ve Başkan Venustiano Carranza, General Florencio Ortega'ya devrim karşıtlarını ortadan kaldırmaları emrini verdi.

Veracruz'da bir odaya telgrafla iletilmişti emir. Florencio, Blanquet'i ortadan kaldırmanın, 1906 senesinde Porfirio ordusu ve özel timlerinin Green Consolidated Copper grevinde Cananea'da boğulmalarının ardından San Juan de Ulúa'ya öleceklerini bile bile gönderilenleri sonsuza kadar yok etmek anlamına geleceğini hissetti.¹⁰ Ortega'nın Blanquet'le kişisel başka bir meselesi de olmuştu: 1913 senesinde Florencio, Ciudadela'ya karşı verilen mücadeleden tek kurtulan sipahi olarak hastane odasında kıvranırken Başkan Madero ve Başkan Yardımcısı Pino Suárez'i öldürmüştü.

İki asker, onu, ölmüş ve acı çeken insan ve at kalabalığı arasından çekip kurtarmıştı. Vücuduna saplanan tüm kurşunlar çıkarıldığında, saldırı emrini veren Huerta'yı affetmemişti. Madero'nun komutan ilan ettiği Huerta, arkalarından iş çevirerek Kuzey Amerikalı Büyükelçi Henry Lane Wilson ve isyan eden komutanlar Felix Dias ve Manuel Mondragon ile işbirliği

¹⁰ Cananea şehrindeki madenlerde görev alan maden işçileri, çalışma şartlarının iyileştirilmesi talebiyle 1906 senesinde greve gitmişlerdir. Bunun üzerine bölgeye gönderilen askeri güç ile çıkan çatışmada 23 kişi hayatını kaybetmiş, 22 kişi yaralanmış, 50 kişi tutuklanmış ve yüzlerce kişi bölgeden kaçmıştır. Grev bastırıldıktan sonra aralarında işçi örgütlenmesinin liderlerinden Baca Calderon'un da bulunduğu birçok isim, San Juan de Ulua Siyasi Hapishanesi'ne gönderilmiştir. Hiçbir talepleri karşılanmadan yeniden çalışmaya zorlanan işçilerin başlattığı bu grev, 1910 yılında başlayan Meksika Devrimi hareketinin öncüsü olarak kabul edilmektedir.

yapmıştı. Hükümetin kendi emrine sunduğu sadık askeri gücü yok etmeyi hedeflemişti.

Huerta'nın suç ortakları arasında Blanquet'in adı da vardı. Kırk altı sene önce, Blanquet genç bir askerken, Habsburg Arşidükü Maximiliano'yu kurşuna dizgen bölükte yer almıştı. Daha sonraki yıllarda Quintana Roo'nun bölüğünde, Mayalı asileri ve kuraklıktan kaçan diğer asilerin derisini yüzdüğü söylentileri gelmişti. Huerta artık Kuzey Amerikalılara esir düştüğüne göre, Florencia intikamını Blanquet'ten alacaktı.

Çalıların arasından gelen duman düşmanın varlığını ele veriyordu. Florencia ateş emrini verdi. Çevrelerinin Felixçiler tarafından sarıldığını gören düşman, çatışmaya girmeden teslim oldu. Yalnızca Blanquet arkalarında kalan tepeli aşarak kaçmaya çalışmış, ayağı kaymış ve elli metre aşağıdaki bataklığa gömülmüştü.

Askeri ordu Veracruz istasyonuna vardığında diğer peron-daki yolcular, askeri konvoyun geçtiği köprülerden birinin bombalanacağı korkusuyla, Interoceanico Demiryolları trenine biniyordu. Florencio koltuğunun altına Hint keneviriyile sarılmış bir paket tutuşturmuştu. Bekleme odasına girdiğinde Savaş Bakanı Yardımcısı genç General Francisco L. Urquizo'nun karşısında selam durdu.

“Size zaferi müjdeleyeceğim gün de gelecek, generalim. Chavaxtlı'daki Felixçileri temizledik. Bazılarını kurşuna dizdik, birçoğunu da esir aldık. Huatulco yolu üzerinde bir tane bile bırakmadık. Her şey yolunda gitti. Bizden bir adam bile kaybetmedik.”

“Tebrik ederim. Blanquet'i ele geçirdiniz mi?”

Güvenlik eri tutsakları sıraya dizdi. Urquizo, bıyıklarını sabırsızca bürüdü. Üç zil sesi duyuldu ve Interoceanico treni yola koyuldu.

“Generalim, tutsaklar Blanquet’in akıbetine dair hiçbir şey bilmiyor. Ateş açılmaya başlanır başlanmaz kaçmaya başladığını söylediler. Tüm çevreyi aradık fakat izine rastlayamadık. Bu sabah tepenin aşağı kısmında, sadece bir kişinin inebileceği kadar aşağıda, bir ceset bulunduğu bilgisine ulaştık. Aşağıdaki bataklığa inmek için özel kıyafet istedim, tepeden aşağıya doğru indim. Cesedi görür görmez tanıdım, Blanquet kadar yaşlı ya da şişman başka biri daha olamazdı. Ceset çürümeye başladığı için burnumu tıkamak zorunda kaldım. Cesedin hepsini yukarı çıkarmak imkânsız olacağından saçlarından yakaladım ve bir bıçak darbesiyle kafasını kestim.”

Florencio kolunun altındaki kenevir ipiyle bağlanmış paketi açtı ve kanlı sargılar içinde Blanquet’in kesik kafası belirdi. Gördüğü manzara ve duyulan koku Urquizo’nun içini kaldırdı. Bakan yardımcısı birkaç adım geriledi. Florencio, Blanquet’in bataklıkta çürümeye devam eden cesedini düşündü. Ganime-tini generale uzattı. Urquizo kafayı mumyalatacakları bir yere götürmeleri emrini verdi. Arkasından yaptığı kahramanlık için övgü bekleyen Florencio’ya çıktı:

“Bu kadar uçlarda hareket etmeye gerek yoktu. Neden böyle bir şey yaptınız?”

“Peki ya sonra, generalim? Blanquet’in öldüğünden başka türlü nasıl emin olacaktınız?”

“Sizin sözünüz kâfi olurdu.”

“Hâliyle generalim, ama yine de bir kanıt olmasının her zaman daha iyi olacağını söylemek isterim. Böylelikle şüpheyi yer kalmaz. Siz ve Don Venustiano’dan aldığım emri yerine getirmiş bulunuyorum.”

Florencio ertesi gün Cafe de La Parroquia’da kahvaltı ederken yanındaki ere kendisine gazeteleri okumasını emretti. Büyük başarısına dair haber ancak iç sayfalarda yer bulabilmişti, gazete

manşetleri Chinameca bölgesinde Carranza'nın emriyle öldürülen Emiliano Zapata'nın haberini duyurmayı seçmişlerdi.¹¹

Cuautla'da Zapata'nın cesedi sergilenirken, Veracruz'aysa Blanquet'in kafası konulmuştu. Don Venustiano, kazandığı çifte zafere ait hiçbir şüphe kalmasın istemiş olmalıydı. Urquizo'nun yokluğunu fırsat bilen Florencio, hareketsiz kalan ağzına bir puro aldı ve büyük zaferi olan kafayla bir fotoğraf çekildi. Daha sonra kendisi ve Zapata'yı pusuya düşüren Jesus M. Guajardo'nun rütbelerinin yükseltileceğini öğrendi.

"Anlıyor musunuz," dedi Urquizo, platformda yürürlerken, "anayasacı bir militerin vahşiliğiymiş olanlar. Felixçiler şimdiye kadar böylesine bir darbe almamışlardı. Şunu dinleyin, San Andres Tuxtla'da bizim yetkililerden birinin kafasını kesmişler. Vücudun geri kalanı birkaç saat sonra gönderilecek. Görmek ister misiniz?"

"Açıkçası ilgimi pek çekmedi, generalim. Benim ilgilendiğim tek şey onlara yeniden darbe vurmaktır. Yaptıklarım onları bu kadar etkilediyse benden gerçekten korkuyor olmalılar."

"Florencio, affedersiniz, biraz da utanarak sormaktan kendimi alamayacağım, Blanquet'in kafasını neden kestiniz?"

"Generalim, zaferimi kutlamak için üzerinize afiyet birkaç bardak rom içmiştim. Bataklığa indiğimde bu yüzden biraz çakırkeyiftim ve bana büyüdüğüm köyde öğrettikleri bir şeyi hatırladım: Ayın başının olmadığı bazı geceler vardır; erkek kardeşi, annesini öldürmek istediği için ayın boynunu vurur."

"Evet, Coyolxauhqui bölgesi, boynu vurulmuş ay... Evet, ben de duymuştum bahsettiğiniz efsaneyi. Belki de Meksika

¹¹ Carranza, 1919 senesinde Zapata'yı hükümet ve ülke meselelerinin konuşulacağını söylediği bir görüşmeye çağırır. Bunun aslında bir tuzak olduğundan habersiz olan Zapata, görüşmeye gittiğinde pusuya düşürülerek hükümet güçlerince öldürülür.

efsanelerini anlatan bir kitapta görmüşümdür. Bahsettiğim kitabı çıkardınız mı?”

“Hayır generalim, hâlâ okuma yazmam yok. Tam okula başlayacakken Cananea grevi başladı ve San Juan de Ulúa Kalesi’ne kapatıldım. Ondan sonra da zamanım olmadı, 1910 senesinden bu yana durmadan savaşıyorum.”

Urquizo ve Florencio sohbetlerine deniz kenarında devam ettiler. Akşam rüzgân günün sıcaklığını bir nebze sakınleştirmişti. Erlerden bir tanesi başkandan gelen yeni bir telgrafla çıkageldi. Yeni saldırı planını hazırlamak üzere karargâha dönmeleri isteniyordu. Zapata öldüğüne göre artık Veracruz’daki Felixçiler ve Kuzey’de Pancho Villa ile birlikte Kuzey bölümünde yer alanlar kalmıştı.

“Villa,” diye söze girdi Urquizo, “artık bir tehdit unsuru değil. Dağlarından ve çöllerinden dışarı çıkamayacak, gerçi saklandığı yerlerde hâlâ yenilmez. Sizin de bildiğiniz üzere, koskoca Kuzey Amerikan Ordusu adamı bulamamıştı.”

“Doğrudur generalim, ama Büyük Savaş bittiğine göre şimdi ne olacak?”

“ABD, Don Venustiano’yu Zapato’yu öldürdüğü gibi Villa’yı da öldürmesi için sıkıştırarak.¹² Florencio, sizin de bildiğiniz gibi, Devrim’de, öldürmezseniz ölürsünüz, tüm savaşlarda olduğu gibi. Başka çözümü yoktur bu işin. Böyle olmasından ben de memnun değilim fakat gerçek bu. Ben barış olmasını isterdim, aslına bakarsanız kitap yazmayı tercih edebilirdim.”

¹² Villa’nın mücadelesine uzun yıllar destek vermiş olan ABD, daha sonra Carranza’yı desteklemenin sürdürülebilir bir Meksika hükümeti kurmak için daha mantıklı bir yol olacağına karar verdikten sonra Villa üzerindeki desteğini çekmiştir. İhanete uğradığını hisseden Villa, kendi kontrolü altındaki Kuzey Meksika bölgesine çekilmiş, bu olayı takip eden 1915-1916 yıllarında gerilla savaşları yapmıştır. Carranza’nın 1920 senesinde devrilmesinin ve Obregon’un göreve gelmesinin ardından affedilmiş, üç yıl sonra bir suikaste kurban giderek hayatını kaybetmiştir.

General Urquizo istasyondan çıktı ve dürbününü gözlerine dayadı. Rüzgârın savurduğu çalılarda toz duman uçuşuyordu. Göreve gönderilen bölük kayıp vermeden geri dönüyordu. Florencio adamlarının önüne geçti, atından aşağı inmeden bakan yardımcısının karşısında selam durdu.

“Yine bir müjde getirdik generalim. Artık tamamen yenik durumdalar. Felix Díaz’ın ta kendisinin teslim olmasına ramak kaldı. Buyurun, size bir hediye getirdim.

Florencio bu sözün ardından atına bağlı bir çuvaldan kanlar içinde bir kafa çıkardı. Maktulün yüzü korkudan donmuş bir ifadeye sabitlenmişti.

“Benimle konuşacaksanız atınızdan ininiz,” diye emretti Urquizo. Gördüğü şey karşısında sinirden küplere binen general kırbacını öfkeyle botlarına vurdu. “Artık buna bir son vermenin zamanı geldi Florencio. Şayet bir kez daha emirlerime karşı gelerseniz sizi savaş mahkemesine havale ederim.”

“Fena mı olmuş? Affınıza sığınırım generalim, geçtiğimiz gün boynu vurulan ay üzerine yaptığımız sohbetten sonra komik olacağını düşünmüştüm. Ama madem öyle buyurdunuz, bir daha böyle bir şey olmayacağına sizi temin ederim.”

Florencio kesik kafayı tren raylarına doğru fırlattı. Daha sonra yeniden atına bindi ve uzaklaştı. Bu esnada platformdaki askerler bölgede görevli sağlık görevlileri tarafından muayene edilmeyi bekliyorlardı. Urquizo harap hâldeki ofisine girdi. Telgrafçının yazı masasının üstünde duran kalemin ucunu açtı ve balmumundan yapılmış deftere bir şeyler yazmaya koyuldu.

“Çok ilginç. Yani yirmi beş yıl önce siz de Felixçilere karşı mücadelede görev aldınız. O zaman kesin karşılaşmış olmalıyız, sizce de öyle değil mi?”

“Mümkündür fakat o zamanlar gençtik. Lakin şimdi.

“Ben olanları sanki dünmüş gibi hatırlıyorum. Sürgünde o kadar zaman geçirince bu kaçınılmaz oluyor.”

“Sizi neden sürmüştü?”

“1920 senesinde, Obregón’un Carranza’ya başkaldıracağını gördüğümde silah arkadaşlarımdan birini öldüremedim. Bedeli çok ağır oldu, Amerika Birleşik Devletleri’ne kaçmak ve orada bir sosis fabrikasında günde on iki saat çalışmak zorunda kaldım. Ne kadar mide bulandırıcı olduğunu hayal dahi edemezsiniz. Orada çalışırken vejetaryen oldum. Size o kadarını söyleyeyim. Aftan yararlanıp daha yeni döndüm. Başından beri Devrim’de yer aldım, benim kıdemimi teslim etmeleri ve üzerime basılan asker kaçağı mührünü kaldırmalarını istiyorum. Bunca zamandır kimse ne mektup ne gazete gönderdi bana... Bu yüzden sizin de tahmin edebileceğiniz gibi Florencio Ortega’nın akıbetini merak ediyorum.”

“Ah, generalim Florencio Ortega. Başına gelenleri nasıl duymamış olabilirsiniz?”

“Söylediğim gibi, uzun süre buradan uzak ve kopuk yaşadım.”

“Tamam o zaman, anlatayım. 1920 senesinde birçoğu gibi Florencio da kabuk değiştirdi. Obregón ve Calles’in isyanına katıldı ve Carranza’nın içinde bulunduğu Mexico City’den Veracruz’a giden trene saldırdı.”

“O zaman Don Venustiano’nun Tlaxcalantongo’da öldürülmesinden de sorumlu olmalı.”

“Doğrudan değil fakat ihaneti başbakanın öldürülmesinde rol oynadı. Obregón başkanlığa gelir gelmez kendisine yapılan iyiliğe karşılık verdi: Florencio’yu başkent garnizonunun kumandanı yaptı ve ticarete atılmasına izin verdi.”

“Zengin mi oldu yani?”

“Milyoner oldu. Paseo de la Reforma’daki evini hatırlıyorum. Geçenlerde bir Ford bayisi yapmak için yıktılar. Neyse, onun

için Don Porfirio'nun oğlu derlerdi, bense evi uzaktan izlerdim. Halıları kirletirim korkusuyla evin içine girmeye hiç cesaret edemedim. Arada sırada kapının önünü kollamam için emir verirlerdi, durduğum yerden Florencio'nun Devlet Tiyatro ve Korosu'ndaki kadınlarla yaptıklarını duyardım. Nefret ettiği şampanyaya ve aklınıza gelebilecek her şeye harcadığı paranın haddi hesabı olmadı.”

“Demek öyle! Florencio bir Reforma Sarayı'nda ha? Meksika'nın başına gelen tüm kötülüklerden zenginleri sorumlu tutan Florencia bir saray yavrusunda?”

“İnsanlar değişir. Florencio'nun gözünü askeri zaferleri sonrasında hırs bürümüştü. Obregón'un kendisini Savaş Bakanı ilan etmesini bile istedi, bakanlıktan başkanlığa geçmeyi kafasına koymuştu. Kendisinin halk olduğunu ve Madero'nun adı henüz duyulmamışken Devrim'de yıllardır mücadele ettiğini iddia etmeye başlamıştı.”

“Ama bu dediğiniz doğru, sonrasında her ne olursa olsun.”

“Evet, fakat Obregón ona gülmekle yetindi. Daha ilk andan beri kendisinden sonra başkanlığa General Calles'in geleceği kararlaştırılmıştı ve herkesle iyi geçinmek gibi bir derdi yoktu. El Manco, Florencio'ya ne kadar görgüsüz ve cahil olduğunu söyledi, öyle ki barış zamanında okuma yazma bilmeyen tek general kendisiydi.”

“Peki Florencio nasıl tepki verdi buna?”

“Devlet Sarayı'ndan bir hışımla ayrıldı. Chapultepec'teki bir sonraki resepsiyona davet edilmedi. Bir pazartesi günü izne ayrıldığı söylendi. Öfkesinden delirerek Başkan'ı aramaya başladı. Ama nereye gitse Başkan'ın biraz önce çıktığı söyleniyordu. Florencio bu aşağılanmaya katlandı, Zocalo'da ayakta beklemeye koyuldu ve sonunda Manco dışarı çıktığında bir dilenciymişçesine makam aracının önüne atladı. Obregón onu

arabaya çağırmadığı gibi, kendi erlerinden oluşan güvenlik görevlilerinin gözü önünde ona ne 'sen' ne de 'Florencio' diye hitap etti, sadece 'siz, Ortega' demekle yetindi."

"Azledildi mi peki?"

"Hayır, tüm yolsuzlukları ve skandallarına karşılık sadece emekli edilseydi bile güzel bir ceza olurdu gerçi. Ama Obregón onun gibi bir düşman kazanmayı göze alamazdı, zira en ufak bir hareketiyle Florencio ve arkadaşları dağa çıkabilirlerdi. Tüm eski arkadaşları ve emir erleri Başkan'a karşıydı nasıl olsa. Güvenebileceği generalin sayısı bir elin parmağını geçmeyecek kadar azdı. Bu yüzden hatırlamanız gereken bir husus var: Florencio bir masa başı askeri değildi, yalnızca Pancho Villa tarafından zorlanabilecek bir vahşi ve maceraperestti."

"Orası şüphe götürmez."

"İşte bu yüzden, inanması zor olsa bile Obregón, Don Porfirio'nun yapacağı üzere onu Avrupa'ya, Alp Dağları'nın iklim üzerindeki etkilerin Meksikalı çocuklar arasında yaratacağı değişiklikleri araştırması için göndermek veya absürt bir komisyonun başına getirmek yerine, Veracruz askeri garnizonunun başı ilan etti."

"Ne diyorsunuz! Buradan sonrasını tahmin edebiliyorum."

"Yalnızca birkaç ay sonra, 1924 seçimlerinde Adolfo de la Huerta'yı desteklemek için ayaklandı."

"Ama Huerta sonrasında kurşuna dizildi."

"Evet, kimlerle aşık attığını unutmuştu çünkü. Obregón bir su yılanı gibiydi, savaş kaybetmeyen yegane Meksikalı generaldi."

"Ve sonra olanlara bakın siz! Ne tür insanların elinde öldürüldü böyle, Tanrı affetsin!"

“Evet, ama 1923 senesinde bunlar olup biterken Florencio artık savaşıma yetisini kaybetmişti. Başkentte kaldığı birkaç yıl içinde tamamen hantallaşmış, şişmanlamıştı. Citroen arabalara binmeye alıştıktan sonra artık at üzerinde rahatsız oluyordu. Kan veya şarapnelle parçalanmış cesetler görmeye tahammül edemiyordu.”

“Peki ama en azından iyi bir direniş yapamadı mı?”

“Obregón onu kısa sürede alaşağı etti. Yine tekrarlıyorum, Florencia görkemli zamanlarındaki adam değildi artık. Kaldı ki 1919 senesinin aksine artık bulunduğu yerin geri dönüşü yoktu. Hepsi pusuya düşürülen adamları, Florencio’nun süvarileriyle yenilmez olarak nam saldıgı açık cephede savaşıma fırsatı bile yakalayamadılar. Kendi adamları da ondan nefret eder hâle geldi ve buldukları ilk fırsatta karşı tarafa geçtiler. Yararsız bir savaş, sebepsiz bir ayaklanmaydı onunki. Adolfo de la Huerta onurlu ve dürüst bir adamdı evet, ama asla bir asker ve lider değildi. Kendi suçu yüzünden Devrim’in en iyi isimlerinin arka arkaya ölmelerini kaldıramadı, Salvador Alvarado, Rafael Buelna, Manuel M. Dieguez... O sırada Obregón’sa orduya bizzat kendisi komutanlık yaptı ve sekiz sene önce Villa’yı yenen aynı hırsla savaştı.”

“Peki ya Florencio’ya ne oldu?”

“Tam olarak belli değil. 1944’te Puebla pazarında ayakkabı bağcığı satarken görüldüğü söyleniyor. Diğerleri ruhani akımlarda boy gösterdiğini... Bana sorarsanız bence artık ölmüştür.”

“Muhtemelen. Hayattaysa da artık eli ayağı tutmuyordur kesin. Avila Camacho’nun rejiminde hiç kimseye kin tutulmadı gördüğünüz üzere.”

“Evet ama biz, Devrim’in esas gazileri hariç.”

“Bir sonraki hükümet geldiğinde bakalım neler olacak. Acaba herkesin dediği gibi Don Maximino kardeşinin yerine

mi geçecek? Neyse, anlattıklarınız için çok teşekkür ederim. Dilerim yeniden karşılaşınız.”

Can çekişen bir atın üzerine binmiş Florencio Ortega harabe bir eve doğru yaklaşır. Duvarlarda ölmüş sarmaşıklar ve kupkuru kalmış agavlar vardır. Atından iner. Eskiden saray yavrusu olarak itham edilen eve girer, sıçanların arasından ilerler, montunu çıkarıp yere serer, uzanır ve anında uyuyakalır.

Uyandığında artık akşam olmuştur. Rüzgârın fısıltıları ve baykuş sesleri sarmıştır her yanı. Hava soğumuştur. Florencia ayağa kalkar, titrer ve eskiden agavların yetiştiği boş bahçeye çıkar. Ayağı bir şeye takılır, yere düşer. Ayağa kalkmaya çalışır, boynu vurulmuş ayın ışığının üzerine düştüğü bir çamur birikintisine kadar sürünür. Suyu bakar ve suyun yansımada feri kaçmış gözlerini, kirli saçlarını, açık ağzını ve kırık dişlerini, Aureliano Blanquet’in sararmış kafasını görür. Bağırır, kafadan kurtulmaya çalışır. Kesik kafa hareketsiz bir şekilde durmaya devam eder ve Florencio çığlık atmaya çalışsa da dudaklarını oynatamaz.

Florencio kana boyanmış toprakta atlıların sesini duyar. Silahlı iskeletlerin peşinde olduğunu hisseder. Ayağa kalkar ve Mictlan’ın ölüleri yaralayan rüzgârlarının geçtiği düzlüklerde olduğunu fark eder. Zamanın var olmadığı karanlıkta, Huitzilopochtli’nin boynu vurulmuş ayının altında, cesedinin çürüyebileceği bir bataklık bulmasının ve ölmüş askerlerin onu kurşuna dizmek, başını kesmek ve sonsuza kadar arafta bırakmak için bekledikleri cehenneme inmenin vakti gelmiştir.

Yaz Bakiresi¹³

Marcelo Uribe'ye

“Ben, efendim,” dedi Anselmo, “başkentten Candelaria de los Patos’tan geliyorum. Beni görüp de zavallı bir yerli olduğumu sanmayınız. Büyük Mexico City’de doğdum ve bundan hep gurur duymuşumdur. Şayet böyle bir yerdeysem şu an, Meryem Anamız sayesinde, Tanrı’ya şükürler olsun.

Güneşin yaktığı kuru toprak üzerindeki mısır tarlaları sıcaktan kırılmak üzereydi ama kulübenin yakınlarında dua etmekte olanlar sıcaktan rahatsız olmuyor gibiydi. Anselmo elindeki tütünü sardı, sandalyesini kerpiç duvara yasladı, bakışlarını bana çevirdi ve anlatmaya başladı:

“Aurorita’nın Meryem’i ilk gören olduğunu söylerler. Bir sabah sebzeliğin oradayken cennetten bir ağacın dalı belirivermiş. O da hemen kocasına koşmuş, Gökyüzünden Meryem Anamız göründü bana, demiş. Lorenzo çevre sakinlerini bu mucizeye tanıklık etmeleri için çağırmış. Tam olarak nasıl

¹³ Hz. İsa’nın annesi olan Meryem’e “La Virgen-Bakire” olarak hitap edilmektedir.

olmuş bilmiyorum ama ben geldiğimde yöre insanları aylardır Meryem'e dua ediyordu.”

“Peki ya sizin bundan nasıl haberiniz oldu?”

“Orası biraz uzun bir hikâye. Ama madem ısrar ediyorsunuz dostum, anlatacağım. Ne de olsa gidip beni yetkililere ispiyonlayacak birine benzemiyorsunuz, buralara kadar geldiğinize göre sizin de burayla bir ilginiz olmalı. İsmi lazım değil, birini öldürdüğüm için yolum San Mateo Totoloapan taraflarına düşmüştü. Lanet olası bir bar davası yüzünden hem de. Başta herkesin keyfi yerindeydi, domino oynuyor, tekilalarımızı deviriyorduk. O gece şansım yerindeydi, arka arkaya kazanıyordum. Karşımdaki, durumu hiç bozuntuya vermediğinden ben kabardıkça kabarıyordum. Oyunlar arasında ‘yeşil çalılarda/ beni yatırdın/beni öldürdün/beni yerlerde süründürdün’ diye şarkı bile söylüyordu. Adam polis şefiydi ve kendi çöplüğünde, kendi adamlarının arasındaydı.

Sabah saat iki ya da üç sularında neredeyse sekiz yüz kâğıt kazanmışım. İçten içte ‘Gaza gelmek üzerelerdir artık,’ dedim, sonrasında tam ayağa kalkıp gidecektim ki o da ne! Önüme geçip suratımın ortasına bir tane indirmez mi! Hadi bakalım! Al bir de buradan yak!

Karaciğerine bir tane vurup alaşağı ettim. Lanet olası herif iki metre yattığı yerden doğrulup tabancasını çıkarıp ateş etmez mi! Neyse ki elleri o kadar titriyordu ki kurşun zavallı garsonlardan birinin kafasına isabet etti. Bu işler böyle yapılmaz, dostum. Ben yanımda kendimi savunacak hiçbir şey getirmemişim. Tanrıların nektarına bayağı bir abanmışım ama gene de pek sarhoş sayılmazdım, bu yüzden durduğum yerde korkudan altıma etmek yerine tekila için limon kestiğimiz bıçağı kaptım, gerisini tahmin edersiniz herhâlde. Lanet olası piç kendi kuyusuna kendi düştü. Bana yamuk yapacak adam daha anasının karnından doğmadı, Tanrı affetsin.

Onunla birlikte dolanan altı aptal herif, ortalığa saçılan kanı görünce ne bana saldırmaya kalktılar ne de bir görevliyi aramaya yeltendiler, ne de olsa itin öldüğü o kasabanın tek görevlisi de o lanet olasıydı. Kendi kendime ‘Hadi bakalım Anselmo, gene aynı boku yedin mi! Ama yeniden hapse tıkılamazsın,’ dedim ve oradan saniyeler içinde kaçiverdim. Anlayabileceğiniz gibi bu ilk leşim değildi. Daha önce Puente de Vigas’ta bir serseriye aziz anneciğime hakaret ettiği için mıhlamıştım. Anneme Roma Kralı gelip hakaret etse aynısını yapar, gözümü kırpmazdım.

Ertesi gün bir ağaç kovuğunda saklanırken atlı birkaç tipin geçtiğini gördüm. Kesin benim peşimden gelmişlerdi. Adalet yerini bulsun diye değil -bir adam eksik bir adam fazla, ne fark ederdi ki yani-, öldürdüğüm tip yanı önemli adamlardan biri olmalıydı, belki de kafama ödül konmuştu. Neyse, peşimden üniformalı polis göndermek yerine bu tip adamlar göndermeleri garibime gitmişti.

Neyse, bir sürü patika ve kestirme yol biliyordum, zira iyi günlerimde sokak satıcılığı yapmıştım ve Tanrı’nın unuttuğu yerlerde bayağı bir bıçak satmıştım. Ama neredeyse çölleşmiş kurak topraklarda tabanvay yürümek hakikaten zor oldu. Yazın en fena günleriydi ve bir damlacık bile yağmur düşmemişti. Yoluma ilerleyebilmem için önüme çıkan eski at sulaklarından su içmek zorunda kaldım ama mucizevi bir şekilde ne dizanteri, ne kolera ne de lanet olası başka bir hastalık kaptım. Anlaşılan, zamanında o kadar beter şey yemişim ki, vücudum artık bağışıklık kazanmış.”

“Peki sonunda ne oldu? Sizi yakaladılar mı?”

“Yok canım! Meksika’da herkes birbirini boğazlar, iki güne her şey unutulur burada. Bir hafta sonra yalınayak, üstüm başım kir içinde, saçım sakalım birbirine karışmış bir hâldeydim ve bok gibi kokuyordum. Tam boku yedim diye düşünürken mısır tarlalarının ortasında bir köy gördüm ve usulca yaklaştım,

kimseye görünmemem lazımdı çünkü ayağымda ayakkabı yoktu ve tipimden bir halt yediğim anlaşılıyordu. Ortalığı izlemeye çalışırken kulübeden çıkan bir yaşlı amcacık beni içeri davet etti ve neden yalınayak yürüdüğümü sordu. Ben de tahmin edebileceğınız gibi yalanın dibine vurdum: İçinde saatler, rujlar, öksürük şurubu, tıraş köpüğü ve daha birçok şey olan bir bavulum vardı ama bavulumu çalarken beni epeyce dövüp, ayakkabılarımı da alıp kaçtılar dedim.

Herif anlattığım tüm palavraları yuttu. Bana kuyudan taze su çekti, yumurta ve etli tako verdi. Yemek çok az geldi ama gene de hiç yoktan iyidir, değil mi? Bana cennet ağacında beliren Kutsal Meryem Ana'yı anlatmak için yanıp tutuşuyordu, dünyanın sonu gelmişti, akan kan, işlenen suçlar, hepsinin hesabı Kıyamet Günü'nde sorulacaktı. Tanrı da bize bir işaret vermek için Meryem'i göstermişti işte.

Bak canım amcacım, diyecektim, Don Jesus'tu adı, saçmalama, Cuernavaca'da kilisede zangoçluk yaparken Peder Guerra -şu her bir naneyi bilen yerlilerden- bana bunun gibi kocakarı uydurmalarına inanma demişti: Tanrı'nın bizi cezalandırdığı, ödüllendirdiğı veya kutsal insanları indirdiğı gibi şeyler tamamen yalandır. Yani yalan demeyelim de, ağzına sıcılan hayatlarımızın iyice ağzına sıçmak için kullanılan bir oyundur diyelim. Böyle demek istedim evet ama saklanabileceğim bir yeri bu şekilde geri çeviremezdim, e o yüzden ben de adamın dediklerine inanır gibi yapmak zorunda kaldım. Zaten o kadar süre tek başıma kaldıktan sonra başka bir insanın konuşmasını dinlemek de iyi gelmişti. Don Jesus hikâyeyi sıkılmak bilmeden uzun uzun anlatıyordu.

Daha sonra elimi yüzümü yıkamam için bana sabun ve havlu verdi, elime su döktü. Üzerine bir de tıraş oldum, mis gibiydim yeniden. Bir de üzerine kendi kıyafetlerinden verdi mi? Beyaz çoraplarım ve sinekkaydı tıraşımla adama benze-

yen beni, Meryem Ana'ya hürmetlerimi sunmak için kiliseye götürmek istediğini söyledi.

Kiliseye vardığımızda sunağın önünde dua eden yerli kalabalığını gördüm. Sunağa yaklaştım, çiçeklerin ve mumların önüne bir levha konulmuştu: "MERYEM'E DOKUNMAK YASAKTIR. Ben de sunağın önüne geçip ellerimi kavuşturdum ve hem İspanyolca hem Latince dua etmeyi bildiğim anlaşılсын diye yüksek sesle dua etmeye başladım. Latince yani, Meryem Ana'nın kilisesinin resmi dilidir efendim."

"Affedersiniz, peki Meryem Ana nasıldı?"

"Affeden bir ifadeyle kucak açmıştı. Lorenzo onu cennet ağacının dalını yontarak yapmış, sonra gece karanlığında, olabildiğince hızlı bir şekilde cart renklere boyamıştı. Sabah olduğunda sunağın hazır hâle gelmesini istemiş olmalıydı. Tipi biraz Nuestra Señora de Guadalupe'yi andırıyordu.

İnançlı biriyseniz ve bir gün birisi kalkıp size Tanrı'nın elini gördüğünü söylerse, hâliyle inanırsınız efendim. Aurorita, sebzeliğin oraya büyük bir sunak koymuş, bir sürü mum yakmıştı. Ağacın yanında inananların bağış bırakması için kalay bir kutu konmuştu. Lorenzo ve Aurorita sunağın dibinden ayrılmıyor ve mütemadiyen 'Cennet Ağacında Beliren Meryem Anamız için gönlünüzden ne koparsa,' diyorlardı. Toplanan parayla bir şapel yapılacaktı. Artık gönüllerinden kopanlarla ne çıkarsa yani. Nasılsa Meryem Anamız her şeyi kutsardı.

Lorenzo ve Aurorita insanların nasıl dua edeceklerinden nasıl hareket edeceklerine kadar izliyor, yanlış gördüklerini düzeltiyorlardı. Aksi takdirde Meryem Ana'nın kutsamasından faydalanamayabilirlerdi. Yanlış dua etmenin cezası da illa bir yerden çıkardı, ya evde kalırlardı ya da koca dayacağı yerlerdi. Sonra da öbür tarafta sonsuz ateşte yanmaya mahkûm edilirlerdi."

"Peki ya siz ne yaptınız?"

“Ben mi? Ne yapayım, şapkamı elime aldım, diz çöktüm, gözlerimi göğe kaldırarak istavroz çıkarmaya başladım, bir yandan da aklıma gelen duaları yüksek sesle okuyordum.

Dua etmeye devam ederken, kendisine bahşedilen iyilik karşısında salya sümük ağlayan bir kadın belirdi. Kadının arkasında bastona dayanmış bir genç kız ve daha yeni çizildiği belli bir Meryem Ana tasviriyle bir genç çocuk yürüyordu. Sunaktakiler bir anda bağırmaya başladılar, nedeysen hiçbir şey duyamadım. Anladığım kadarıyla gelen kadının kızı amansız bir hastalıktan ölmek üzereyken Meryem Ana’nın mucizesiyle kurtulmuştu. Bunun üzerine kalabalığın arasından çıkan yaşlı bir yerli, Piskopos Bey’e haber edilmesi gerektiğini söyledi. Lorenzo bu lafın üzerine elini kaldırdı, kalabalığı susturdu ve ‘Yüce Anamız, aracısı olan karıma, şapel inşa edilene kadar piskopos falan görmek istemediğini söylemiş,’ dedi.

Orada olmanız lazımdı! Sanki Papa doğrudan Meryem’le konuşmuş gibi, adamın dediğine inanmışlardı! Tanrı affetsin, konuşurken kakhaha atmamayı başarabildiği için bile Lorenzo’ya hayranlık duydum o an.

Sonrasında sizin de tahmin edebileceğiniz gibi renkli karakterim Lorenzo ve Aurorita’nın dikkatini çekti. Don Jesus’a beni daha yakından tanıyabilmeleri için onların evine götürmemi söylediler. Evleri de amma evdi ha! Elektrikli lambalar, banyoda küvet, lavabo, oturma odası, yemek odası, misafir odası, sehpalar... anlarsınız ya.

Lorenzo tam bir orospu çocuğuydu, saçlarını geriye doğru taramış ve briyantın kutusunu kafasında bitirmiş gibi yalatmış, kovboy bıyığı bırakmış, pembe yanaklı bir piç gibi sırtıyordu. Aurorita güzel hatundu, azcık tombul sayılırdı ama olsun. Yerli piçlerin olduğu bu köyde sadece beyaz oldukları için her şeyin emirlerine amade olduğu iki akılsız sonradan görmeden ibaretlerdi. Kim olduğumu anlamak için bir yığın soru sordular ama

tabii ki karşılarında kimin durduğunun farkında bile değildi süzükler. Aksanımdan başkentten geldiğimi anlamışlardı ama o kadar. Bana ‘Nereden çıktı ki bu?’ ifadesiyle bakıyorlardı. Onlara adımın Ulalio Dominguez olduğunu söyledim, bu isim aslında dedemindir, rahmetle uyusun, sonra bir önceki herife anlattığım aynı masalı anlattım, soyulan zavallı satıcı adamın masalı. Bu çorak topraklarda yolumu kaybetmiştim.

Eh, tahmin edebileceğiniz üzere cinayetten arandığımı, ülkenin en ünlü hapishanesi Kara Saray olarak bilinen Distrito’da bayağı bir zaman misafir edildiğimi anlatmadım. Onlar da bu masalı anlattığım diğer herkesin yaptığı şeyi yaptılar ve bana inandılar. Don Jesus’a tarlayla ilgilenmesini emrettikten ve sunağa gelen tüm inananlar gittikten sonra kapıları kapattılar ve beni akşam yemeğine kalmam için davet ettiler.

Ne de güzel yedik ama, domuz gibi! Sardalya, zeytin, ton balığı, pastırma, kuru et, yumurta, zeytinyağlanmış soğanlar, ekmek, bira, taze meyveler, kahve ve İspanyol brendisi. Günlerdir süren açlıktan sonra kurt gibi acıkmıştım, nasıl bir ziyafet çektiğimi hayal edebilirsiniz. Kendi kendime ‘Orospu çocuklarına bak, köşeyi dönmenin yolunu bulmuşlar resmen, kimsenin ruhu duymadan hem de,’ dedim.

Sohbet belli bir noktaya geldiğinde hikâyemi güçlendirmek için kazanacağım yerden vurmaya başladım: ‘Zamanında kilise zangocuydum. Fakirlerin arasında bir cemaate hizmet ediyordum. Tüm kiliseleri kapattıkları ve inananları avladıkları o dönemde kendimi dine adadım. Peder Guerra, sağ olsun, bana ayin yönetmeyi ve ilahi okumayı öğretti. Miserere. Pater noster. Dominus obisopus. Requiescat in tentationem. Ipse nobis caritate, salutate. Laudamus omnibus viventibus, trenis angelorum. Ora pro nobis, sicut pajarus et ovis. Dies irae, dies irae, Sanctus Filius de sum Mae. Oremus.’

Zehir gibiyimdir, gördüğünüz gibi, rahibi dinlerken ba-
yağı Latince kaptıydım. Lorenzo ve Aurorita biraz önceki
konuşmam karşısında şaşkına dönmüşlerdi. Kendini zavallı
bir satıcı olarak gösteren fakir bir adamın, bir anda kilisenin
en kültürlü kesiminin bildiği şeyleri arka arkaya söylemesi
ağızlarını açık bırakmıştı. Onlarla birlikte kalmamı, bağışları
toplamaya yardım etmemi, diğer mucizelerde onlarla birlikte
halka önderlik etmemi istediler.

‘Ayda ne kadar maaş istersiniz,’ diye sordular. Ben de şan-
sımı denemek için ‘Bin peso,’ dedim. Bana kalsa olmayacak
bir miktardı bu, anlattığım dönemde bin pesonun ne kadar
ettiğini tahmin bile edemezsiniz. Ama karşımda o kadar
yolunacak kaz gibi duruyorlardı ki, bana garip aksanlarıyla
‘Okeeeey’ dediklerinde pek de şaşıramadım. Dışarıdaki adam-
lar açlıktan ölürlen işvirlikçilerine bin pesoyu düşünmeden
verebiliyorlardı.”

“İş-bir-lik-çi demek istediniz herhalde.”

“Şimdi ukalalık etmeyin bana, ben de radyo dinliyorum,
Prensa, Esto ve Magazine de Policia okuyorum, tamam mı?
Televizyon geldiğinde ben de kendime bir tane alacağım.
Okula tek giden tipin siz olduğunu mu sanıyorsunuz? Ona
‘işvirlikçi’ derler çünkü fiili ‘biriyle işvirliği etmek’tir. Yanlışsam
söyleyin yani!

Neyse, ne diyordum, Don Chuchales, aslında fena insanlar
sayılmazlardı. Bana gayet iyi davranıyorlardı. Tek evlatlarının
biraz yamulmuş doğmasına üzül müştüm bile. Arada sırada
bana dokunmaya çalışıp ‘Şu kolların güçlülüğüne bak ya! Uf şu
sırta bak! Boğa gibisin,’ diyordu bana. Bu ibne kesin yağmurun
peşinde koşup, pirinci pipetle yiyip yanında da kaynamış Coca
Cola içiyordur, eminim yani.

Aurorita ona arada sırada bir şeyler mırıldandığında gülmeme geliyordu, 'Bizim herifin/bir oğlu vardır/ama kimse anlamaz/kız mıdır oğlan mıdır.' Ben de arada sırada kafasına bir tane vuruyordum ibnenin.

Karakterim sevmeye pek müsait olduğu için kısa sürede köylülerin sevgilisi oldum. Ben de beni sevmelerine izin verdim, başka ne yapabilirdim canım! Bana o kadar güveniyorlardı ki, yedikleri her halı anlatmaya geliyorlardı. Lorenzo ve Aurorita'nın karşısında da aynı aptal ayağına yatmaya devam ediyordum tabii ki."

"Size olan biteni gerçekten anlattılar mı peki?"

"Yok canım, nerede! Asla konuşulmayan konular vardı. E ben de asla üstelemezdim yani. Onlara topladığım tüm bağışları verirdim, kalay kutular taşığında bile bir sent dahi almamışımdır içinden. Lorenzo ve Aurorita bana iyice güvenmeye başlamışlardı, gerçek anlamda kendini dine adanmış bir zavallı olduğumu düşünüyorlardı, benim gibi bir dindarın, kazandığı maaşın üzerine kalkıp da onları soymaya çalışacağıma ihtimal vermiyorlardı. Lorenzo topladığımız bozuklukları bütünletip evdeki kasaya koymak için kasabaya gittiğinde ben de Aurorita'yı götürüyordum. Hatun ele geliyordu, bir de nispeten genç olduğundan sürekli azıyordu. Ben de karşımdaki azgın hatunun Tarzan'ını oynuyordum. O zamanlar şimdiki kadar kayık bir tipim yoktu, yarı genç sayılırdım, bu kırıksıklıklar ve gri saçlardan eser yoktu neredeyse. Şimdi o günlerden geriye kalan tek şey, onlara bir kıyak yapmam için yalvaran yaşlı hatunlara geçirmek arzusu.

Benimki de hayattı, değil mi? İstedğim her hatunu götürüyordum. İş gurur yapan ya da sonra arızaya bağlayanları terk ediyordum. Yerlilerin hatunları sıra sıra geldiklerinde hepsi de 'daha fazla' diye inliyorlardı."

“Konuyu değiştirmek gibi olmasın ama, hükümet burada olup bitenleri araştırmak için kimseyi göndermedi mi?”

“Olan bitenden haberleri bile yoktu. Veya varsa da bilmezden geliyorlardı. Kiliseyle barış ilan edilmişti ve o kadar kayıptan sonra Katoliklerin yaptıklarını görmezden gelmenin en isabetlisi olacağını düşünmüş olmalılar. Eh, aynı durum şimdi de devam ediyor. Bir yamuk yapsalar buradaki herkes anında silaha sarılır. Gerçi Lorenzo’nun yüksek yerlerden tanıdıkları da olabilir aslında. Neyse, hikâye fazla uzamaya başladı, devam edeyim. Bizim Meryem her geçen gün yeni mucizelerle belirtmeye başlıyordu.”

“Peki ya papazlar, bu duruma itiraz etmediler mi?”

“Nerede! Onlar da anlatılanlara seslerini çıkarmıyorlardı, kim bilir, belki de mucizeleri onlar da yiyordu. Bizim mucizeler o kadar sıklaşmıştı ki, Cennet Ağacı’nda beliren Meryem Ana’nın ünü köyün sınırlarını aşmış, artık pazar günleri büyük kasabaların ünlü aileleri bile sunağa şükretmeye gelmeye başlamışlardı. Köye giden ne bir otoyol ne da başka bir şey vardı bu arada, çakıl taşlarıyla dolu yamru yumru bir patikadan geçmek zorundaydınız. Ama işte imanın gücü de budur, dostum, Meryem Ana onları hastalıklarından arındırdığı, kayıp evlatlarına kavuşturduğu, iş bulduğu ve daha bir yığın iyilik sunduğu için engel tanımadan geliyorlardı işte. Ama Tanrı’nın işleri bunlar. Ben dini konularda çok saygılıyım.”

“Bu kadar insanı kandırdığınız için vicdanınız sızlamadı mı peki?”

“Saçmalamayın! Vicdan yara mı sızlasın! Bir yerden paçayı kurtarmak zorundaydım işte. İnananlar da mutluydu ben de. Ne zararım dokunmuş ki onlara? Hatta tam tersi, birilerinin onlara yardım ettiği ve sıkıntılarını çözdüğünü düşünmelerini sağladığım için bana teşekkür etmeleri lazım.

Neyse, Meryem Ana'dan bir şeyler istemek için gelen insan sayısını tahmin edersiniz. Varmamdan üç ay sonra bağışlar su-naktan taşmıştı, ağaca bağlanan adaklar artık dallara sığmıyordu. Getirilen bağışlar arasından altın ve diğer değerli taşları evin içindeki kasaya taşıyorduk kimsenin ruhu duymadan. Aurorita başkente gidip şeyhlere satıyordu hepsini. Ne uyanık ama!

Meryem'e ithaf edilen tablolara bakmaya bayılıyordum. İçlerinden bir tanesinde raydan çıkmış bir lokomotif kurtarıp, sonrasında tabloyu yapan sarhoşu kurtarıyordu. Bir başkasında zorlu bir doğuma kendi elleriyle yardım ediyordu. Bir başkasında matadoru öldürmek üzere olan iri kıyım bir boğayı boynuzlarından yakalamıştı. İnananlara inanmak lazım dostum. Onlar gibi bir tane de benim olsun isterdim aslında. Meryem Ana'yla aynı karede olduğunu bir düşünsene! Zaten resim çizmekten azıcık anlasam sadece tablolardan köşeyi dönmüştüm. Her gün onlarca yeni tablo getiriyorlardı, bir iki rötuşla hepsini satabilirdim.

Ama tabii o zamanlar tüm olayımız Meryem Ana'nın bir yerlerde belirip durmasıydı. Çevre kiliselerin birçoğu hâla yokluk içerisindeydi. Yıllardır süregelen ve bulaşıcı bir hastalıkmişçesine yayılan genel bir kafa karışıklığı vardı. Sonunda yeni yönetim, köyü parsellerine ayırmaya karar verdi. Lorenzo ve Aurorita'nın elinde Peder Don Lorenzo'nun arazisi kaldı sadece. Düşünsenize, savaş ve sefalet içinde onca yıldan sonra köylüler gecedan sabaha toprak sahibi oluvermişti. Bir önceki gün patron için ter döktükleri toprak artık onlarındı. Bu insanlar okuma yazma bilmeyen tiplerdi, nereden başlayacakları hakkında en ufak bir fikirleri bile yoktu. Tam da kafaları karıştığı o anda beliriveren Meryem Ana, Devrim olsun veya olmasın, her şekilde bombok olan hayatlarında onlara yol gösteriyor, yardım eli uzatıyordu."

"Böyle mi düşünüyorsunuz gerçekten?"

“Sadece ben olsam iyi, gazeteler de böyle yazıyordu. Gerçek ne olursa olsun, işler gayet tıkrında devam etti bir süre. Ama ben yine de kendi kendime, ‘Anselmo oğlum, bu sonsuza kadar devam etmez, akıllı ol,’ diyordum yani. Hiçbir şey sonsuza kadar sürmez, biliyorsunuz. Oğlum olsun diye ölüp biten adam, sonunda oğlu olduğunda sevinçten pipisini koparmış derler bizim buralarda.”

“Derler de, konu nasıl sonlandı, onu söyleyin siz.”

“Sabredin azıcık, dostum. Nefesinizi tutun çünkü şimdi en heyecanlı yerine geliyorum. Lorenzo’nun Puebla’ya son model bir Packard araba almaya gittiği o günü hiç unutamam.

Don Jesus’a bağışlara göz kulak olmasını söyleyip Aurorita’nın yanına sokulmuş, işime koyulmuştum. Aurorita yorgun ama mutlu bir şekilde şekerlemeye geçtiğinde de Cennet Ağacı’nın yanında korkuluk gibi dikilmeye geri dönmüştüm. Bağışlar geldikçe arada sırada bir Oremus veya Miserere patlatıyordum. Sonra gökyüzünde gri bulutlar belirmediğini fark ettim. Olacak iş değildi. ‘Bu çorak topraklara yaz günü asla yağmur yağmaz. Yüz yıldır tek damla yağmur görmemiştir burası. Burada su sadece yerin altında olur,’ dedim.

Ama bilin bakalım ne oldu? Alnıma bir yağmur damlası gelmesin mi? ‘Yok canım, hayatta olmaz,’ dememe kalmadan bir başkası, bir başkası daha! Bir anda yağmur yağmaya başlamıştı. Çevredeki insanlar şapkalarını çıkarıp ortalıkta dolanmaya başlamışlardı ki, ne göreyim? Bizim Meryem Ana’nın boyaları akmaya başlamıştı.

Kafamı kaşıdım. ‘Ebemi siktin yağmur! Şimdi boku yedik işte,’ diye kendi kendime söylenirken, bizim Göklerin Kutsal Anası’nın boyaları çıktıkça kendimi Basilica’ya sırtımda bir bıçak, kanlar içinde kaçmaya çalışırken görmeye başladım.

Meryem Ana'nın boyalarının akmasını izleyen insanlar, tüm boyalar gittiğinde Lorenzo tarafından oyulmuş odunu gördüklerinde şok oldular. Her şey bir dakikadan kısa süre içinde olmuştu! Ellerim buz kesmiş, yüreğim çarpmaya başlamıştı. 'Buradan tüyme zamanı geldi oğlum Anselmo. Burası boka dönecek. Benim için, burada ölmüştü diyeceklerine buradan kaçmıştı demeleri daha hayırlı olur,' dedim kendi kendime.

Gördükleri karşısında dilleri tutulan kalabalığın şaşkınlığından faydalanabileceğimi düşündüm. Dünyanın sonu gelmiş gibi donup kalmışlardı. Hemen eve koştum, Aurorita'yı aradım. Tanrı bilir hangi deliğe girmişti gene! Kimseyi bulamayınca Lorenzo'nun yazı masasının altında sakladığı kasayı açtım -onlara çaktırmadan kasanın şifresini ezberlemiştim- ve içindeki parayı aldım. Lorenzo süzüğü paraları bütünleterek bana büyük bir iyilik yapmıştı, bu hâliyle paraları çoraplarımda saklamak çok daha kolay olacaktı.

Dışarıda çıkan fırtınanın gürültüsünü ve toprağı delerce-sine düşen doluların sesini dinledim. Daha sonra evden dışarı fırladım ve elimden geldiği hızla koşmaya başladım. Ufak bir ata takılıp düşmeyeyim mi! Üstüm başım bok oldu ama neyse ki çoraplarım temiz kalmıştı. Ayağa kalktığım gibi atın üstüne atladım ve kaçmaya başladım. Yemin ederim gökyüzünden gelen bir mucizeydi bu, yoksa paçayı asla kurtaramazdım, emin olun."

"Kaçmayı nasıl başardınız peki?"

"Tüm gece atın zamanından önce ölmemesi için dua ederek tepeleri aştım. Gece yarısı olduğunda zavalılık nalları dikmek üzereydi. 'Merak etme dostum, canını acıtmayacağım. Sana hayatımı borçluyum,' dedim ve bir seferde ölmesi için kafasına tek el kurşun sıktım. Kutsal İrade bana yardım etmiş olmasaydı, şimdiye kadar düdüklediğimiz tüm herifler beni baş aşağı asar, hayvan boku yedirirlerdi.

Hayatımı kurtaran atın kaybindan duyduğum yürek sızısıyla bu sefer yürüyerek ilerlemeye başladım, karşıma birisinin çıkabileceğini hissettiğim an bulduğum ilk yere saklanıyordum. Ertesi gün Santo Domingo Cuixtlahuaca diye bir tren istasyonuna vardığımı gördüm. ‘Meryem Ana’nın yardımı ve şansın sayesinde paçayı bir kez daha kurtardın oğlum Anselmo,’ dedim.”

“İnanılmaz! Peki ya sonra?”

“İstasyonda saatlerce bekledim, açlıktan ve susuzluktan geberiyordum. Sonunda Mexico City’ye giden bir tren geldi istasyona. Şanstan başka işe yarayan bir şey daha varsa o da rüşvettir, dostum. Vagon görevlilerinden birinin eline birkaç peso tutuşturdum ve avokadolarla dolu bir vagona bindim. Birkaç peso daha verince, temizlenmem için biraz alkol ve pamuk getirdi, onca saat kaçtıktan sonra filmlerde beliren canavarlara benzemiştim çünkü.”

“Peki Mexico City’ye ulaştığınızda ne yaptınız?”

“Birkaç ay hastayım diye kendimi Buenavista istasyonu yakınlarındaki bir otele kapattım. Camdan burnumun ucunu bile çıkarmadım. Oradaki elemanları gazete almaya gönderiyordum, Lorenzo’nun eski emir erlerinin, Don Jesus’un örgütlediği yeni toprak sahipleri tarafından öldürüldüğünü okudum.

Lorenzo, Aurorita’yla yeni arabasına bakmaya çıkalım diye ağzı burnunda üç kez korna çalmıştı. Gök delinmişçesine yağmur yağıyordu hâla, ama evin arka tarafındaki tarlalarda olan biteni görmek, Lorenzo’nun durduğu yerden mümkün değildi. Arka taraftan bir şeylerin devrilme sesini duyunca olan biteni anlamış, arabayı geri döndürüp kaçmaya yeltenmişti. Bu sırada arabanın sesine uyanan kalabalık çoktan evin ön cephesine doğru koşmaya başlamıştı.

Don Jesus’un kabiliyetsiz diye nam salan oğlu içlerinden en maharetlisi çıkıvermişti. Lorenzo’yu bir denemede Packard’dan

aşağı indirdi. Adamın üzerine çullanan kalabalık, ellerine geçirdikleri bıçak, kazma, kürek ve sopalarla saldırmaya başladılar. Yeni arabasına da saldırmaya başladıklarında, ön koltuğa konulmuş bütün paraları buldular. Sonrasında tahmin edin Lorenzo'yu nereden sallandırdılar? Cennet ağacının dallarından.

Üzülmedim değil herife. O olmasa bu kadar iş kaldıramazdım ne de olsa. Neyse efendim, inanmayacaksınız ama Lorenzo'yu ağaca astıkları dalın üzerine şimşek düşmesin mi! Don Jesus bunun, Yüce Bakire'ye karşı işlenen günaha karşı daha fazla kan isteyen Tanrı'nın cezası olduğunu söylemiş.

Bunun üzerine beni bulmak için evi basmışlar. Masanın üstünde bıraktığım kasayı gördüklerinde deliye dönmüşler ama kasanın içinde bir sent bile bulamamışlar -kasayı dibine kadar boşalttığımı hatırlarsınız-. Sinirden nereye saldıracaklarını şaşırmışlar ve evi kundaklamaya karar vermişler.”

“Peki ya Aurorita?”

“O gece yarısı, mısır tarlalarının arasına sinmiş bir vaziyette bulunmuş. Korkusundan it gibi titriyormuş. Salak hatun zaten köylü olmadığından ne at binebilirdi ne de dağlarda saklanmayı bilirdi. Kaçarken onunla karşılaşmamış olmam benim için büyük şans! Yoksa hayatta o kadar hızlı kaçamazdım. Ha oldu da birlikte kaçtıydık diyelim, ne yapacaktım ki hatunla? Bir de onun derdi çıkacaktı başıma. Yine de yazık oldu Aurorita'ya, onu sık sık hatırlarım, burnumun ucu sizler hani. Ama benim hayat felsefem bellidir, önce ben, sonra ben, hep ben.

“Tamam tamam da, Aurorita'ya ne yapmışlar?”

“Üzerine yürüdüklerinde daha önceki tavırlarını takınmaya çalışmış aptal. Onlara lanet okuyup, ‘Sizi aşağılık yerliler,’ diye bağırması. Lorenzo'nun kesik başını gördüğündeyse dizlerinin üstüne çöküp ağlamaya, bağışlanmak için yalvarmaya başlamış. Onlardan aldıklarını son kuruşuna kadar ödeyeceğini söylemiş.

Ama artık kimsenin söylenenlere aldanacak hâli yokmuş. Daha bir gün önce Bakire'yi ilk gören kadın olarak baş tacı ettikleri kadını şimdi lime lime etmeye başlamışlar.”

“Ne korkunç bir durum!”

“Don Jesus’un oğlu, kadını linç etmeye başladıklarını görünce bir ata atladığı gibi Cuextepac karakoluna gitmiş. Atlılar gelmeseymiş, halkın kendi kendini öldürmeye başlayacak hâle geldiğini yazmıştı gazeteler. Yetkililer sayesinde ortalık biraz durulmuş, Aurorita’yı her yeri kanlar içinde ama hâlâ nefes alır bir vaziyette bulmuş, yakınlardaki veterinere -çevrede doktora en yakın kişi oymuş- haber edip hemencecik getirtivermişler. Aurorita’nın gözleri oyulmuş, suratı delik deşik edilmiş, eski güzelliğinden eser kalmamış bir yaratık gibi çırpınıyormuş. Kurtarmaya çalışmışlar ama mısırların arasında oracıkta can vermiş zavallı.”

“Dehşet verici! Peki ya tüm parayı sizin götürdüğünüzü öğrenmişler mi?”

“Tabii ki! Beni yerde gökte, her yerde arayacaklarına, bulacaklarına ve bulduklarında da tüm derimi yüzüp etime limon ve tuz basacaklarına Kutsal Babamız ve Bakire adına yemin etmişler.

Ama beni bulamadılar gördüğünüz üzere. Tanrı’ya şükürler olsun ki şanslı doğmuşum. Don Jesus ve oğlunu çifte cinayet, kundaklama ve ayaklanma çıkartma suçlarından içeri atmışlar ve en ağır cezayı basmışlar. Islas Marias adalarına sürgüne gönderilmişler ama daha yoldayken neler olduğunu tahmin edebilirsiniz. Bam bam bam. Kaçmaya çalışan koyunlar gibi vurulmuşlar, toprakları bol olsun. Diğer suçlular gibi hâkim ayarlayacak, avukat tutacak paraları yokmuş çünkü. Size daha önce de dememiş miydim, efendim? Tanrı’nın unuttuğu bu topraklar üzerine gelen geçen herkes işer ama boku yiyen gene köylü yerlilerdir.”

“Peki ya siz? Başkentte tutuklanmadınız mı?”

“Hiçbir zaman. Buradaki herifler de her zamanki masala inandılar, adım Ulalio Dominguez, zavallı bir satıcıyım ve geçebildiğim tüm köylerden geçip ekmeğimi kazanırım. Kaldı ki bu tip olaylar olduğunda tekrar eden şey yeniden oldu, üst makamlardan bilmem kim, Lorenzo’nun tüm mal varlığına ve çevredeki toprak sahiplerinin taze topraklarına el koydu. Sonra aynı toprakları yabancınn tekine milyon dolarlar karşılığında sattı.

Bense, dostum, kendime krallar gibi bir hayat yaşattım yani. Mexico City’de en lüks oteller, en pahalı yemekler, birinci sınıf orospular, aklına gelebilecek en lezzetli içecekler... Ama tabii günün birinde bağışlar suyunu çekti ve gene gördüğün gibi ortada kaldım.”

“Vay anasını! Peki ya sonra?”

“Sonrasına,” diye sözü bitirdi Anselmo, “siz karar vereceksiniz. Ben size birkaç yıl önce olan bitenleri anlattım. Yeniden şansımı denemeye karar verdim ve Göklerin Efendisi Babamız sağ olsun, şansımız yaver giderse yeniden zengin olacağım, bana el atarsanız sizi de görürüm yani. Ama bu iş yaş derseniz efendim, bu saniye buradan tüyerim. Çünkü bu ‘görünme’ meseleleri için taşaklı olmak ve acele etmek lazım, yaz neredeyse bitiyor.”

Anlayamazsın

Karşıdan karşıya geçerken elimi tuttu. Avuçları terlemişti. “Parkta biraz oynamak istiyorum,” dedi.

“Olmaz, dönmemiz lazım. Annen bizi bekler. Hem bak, dışarıda kimse kalmamış. Tüm çocuklar uyumuş bile.”

Trafik ışığı sarıya döndü, arabalar son saniyede hızlıca geçip gitti. Parkın yanındaki kaldırıma geçmek için koştuk. Yanık benzin kokusu, ağaç ve yeşilliğin taze kokusuna karşıyordu. Yağmurun bıraktığı hava toprağa işliyor veya buhar olup gökyüzüne geri dönüyordu.

“Mantarlar çıkacak mı?”

“Belki de yanına çıkmış olurlar.”

“Bakmaya birlikte gelebilir miyiz?”

“Olur, ama çok erken kalkabilmek için erkenden yatman gerekecek.”

Hızlı adımlarımı takip etmeye çalışan ufak kız, koşar adımlarla yürümek zorunda kalıyordu. Sonunda bir an duraksadı, başını kaldırdı, gözlerimin içine baktı ve biraz da utanarak sordu:

“Baba, cin diye bir şey var mıdır?”

“Sadece masallarda.”

“Peki ya cadılar?”

“Onlar da sadece masallarda.”

“Hiç de bir kere. Televizyonda cadı gördüm ben. Cadılardan çok korkuyorum.”

“Neden böyle diyorsun bakayım? Televizyonda da masallar var ve cadılar da o masallarda küçük kızları eğlendirmek için çıkar, korkutmak için değil.”

“Yani televizyonda çıkan her şey gerçek değil mi o zaman?”

“Hayır, her şey değil. Nasıl anlatabilirim sana? Anlayamazsın.”

Hava kararmıştı. Gri gökyüzüne bulutlar oturmuş, çöp tenekelerinden taşan artıklar ortalığı kokutmuştu. Yolun öte yanında dallardan düşen yağmur damlalarının sesi duyuluyordu. Metro istasyonuna varmak için girdiğimiz kestirme yol, ağaçlarla bezeli bir patıkaydı. Uzakta gözükten ışıklı bir tabelada tarih ve sıcaklık yazılıydı. 1967 senesinin yedinci ayının yedinci günü olduğunu fark ettim. “Bir daha asla geri dönmeyecek eşsiz bir gün daha,” diye düşündüm.

O an başlayan çığlık sesleri bize kadar ulaştı. On ya da on iki erkek çocuğu başka bir tanesini kısırmıştı. Çocuk, sırtını bir ağaca yaslamış, bize ürkek fakat yardım veya acıma istemez bakışlarla baktı.

“Ne yapıyorlar?”

“Kavga ediyorlar. Hadi gidelim.”

Sitemkâr bir ifadeyle elimi sıktı. Olacakları fark etmişti. Benim tek sorumluluğum ise oydu. Küçük kız benim için korku karşısında bir kalkan ve bir bahaneydi. Ağaca yaslanan çocuğa saldırdılar. Kaçmak yerine olduğumuz yerde hareketsiz kaldık. Beyaz eller tarafından kızartılan siyah suratını gördüm. Durmaları için bağırdım. İçlerinden sadece bir tanesi dönüp bana baktı ve defolup gitmemizi isteyen tehditkâr bir işaret yaptı.

Kız çocuğu olan biteni gözünü kırpmadan izliyordu. Ağaca yaslanan çocuk yere düştü ve diğerleri tarafından teknelenmeye başladı. İçlerinden bir tanesi onu ayağa kaldırdı ve hep birlikte yeniden saldırdılar. Kendi kendime, “Araya girmiyorum çünkü

kızımı kollamak zorundayım ve onlara karşı tek başıma bir şey yapamam,” diyordum.

“Durunlarını söyle.”

“Hadi gidelim buradan. Acele et.”

Çocuklar koşarak uzaklaştılar ve parkın ağaç kalabalığı arasında kayboldular. Onlara o kadar önemsiz gelmiş olmalıydık ki, kaçarken bize küfür etmeye tenezzül bile etmemişlerdi. Ama gene de rahatlamıştım, küçük kız benim yüzümden kaçtıklarını zannedecekti.

Dayak yiyen çocuğun yanına geldik. Çocuk doğruldu. Ağzı burnu kan içindeydi.

“Sana yardım etmemize izin ver. Seni hastaneye götürelim,” dedim.

Cevap vermeden yüzüme baktı. Kareli gömleğinin kollarıyla yüzündeki kanı sildi. Ona bir mendil uzattım. Gözlerinde gördüğüm tek şey aşağılanmaydı. Kızın yüzüne tasvir edilemez bir korku ifadesi oturmuştu. İkisinde de ortak bir kandırılmışlık tavrı vardı, ikisine de ihanet etmiştim.

Çocuk ağzını bile açmadan arkasını döndü ve nemli toprak üzerinde ayaklarını sürüyerek uzaklaştı. Bir an düşüp kalacağını zannettim ama ağaçların arasında ilerlemeye devam ederek sonunda gözden kayboldu. Kız ve ben birbirimize baktık usulca.

“Artık gidelim, hadi.”

“Hiçbir şey yapmıyorsa neden dövdüler o çocuğu?”

“Kavga ettiler işte, ne bileyim.”

“Ama onlar çok kalabalıktı, diğeri tek kişiydi. Onlar kötü adamlardı, değil mi?”

“Yaptıkları doğru değildi.”

Park bitmek bilmiyordu. Metro istasyonuna asla varamayacağız, eve asla ulaşamayacağız, kız bana ardı ardına sorular sormaktan vazgeçmeyecek, bense ona, onun yaşındayken bana da ayrılan verilen anlamsız cevaplar vermekten öteye geçemeyeceğim gibi geldi.

“O zaman dövülen çocuk iyi oldu.”

“Evet, yani, bilmiyorum.”

“O da mı kötüydü yani?”

“Hayır, diğerleri kötüydü çünkü yaptıkları doğru değildi.”

Sonunda bir polis memuru gördük. Olan biteni anlattım. Kız yardımına koşarak, birkaç kelimeyle, benden çok daha iyi özetledi olanları.

“Çaresi yok bunların. Dakika başı olan şeyler. Araya girmemekle iyi etmişsiniz, tehlikelidirler. Silah taşıdıkları görülmüştür. Parkın sadece beyazlara ait olduğunu ve girmeye cesaret eden siyahların da bedelini ödeyeceklerini söylüyorlar ortalıkta.”

“Ama bu nasıl olur, herkesin parktan geçmeye hakkı var.”

“Ciddi misiniz siz? Çünkü bu mahallede sizin gibi konuşup sonra da siyahları evlerine sokmayan, barlarında oturmalarına izin vermeyen bir yığın insan oturuyor.”

Kıza sevgi dolu bir bakış attı ve yanımdan ayrıldı. Kendimi bitkin hissettim, gözlerimi kapatmak istiyordum. Sonunda parkın çıkışına vardık. Üç siyah genç yanımdan geçti. Daha önce hiç kimse bana onların baktığı gibi bakmamıştı. Ellerindeki falçataları gördüm ve bize saldıracaklarını düşündüm. Yanımdan geçtiler ve ağaçların arasında kayboldular.

“Ne yapacaklar şimdi?”

“Biraz öncekinin başına gelenin bir daha olmasına izin veremeyecekler.”

“Peki, neden sürekli kavga etmek zorundalar?”

“Anlatamam. Çok zor anlatmak. Anlayamazsın.”

Eğildim ve montunun önünü ilikledim. Onu sevgi, şefkat ve korkuyla okşadım. Metro istasyonuna girdik. Gökyüzü yeniden karanyordu. Park tüm şehre yayılacak, her yer yeniden orman olacaktı.

Medeniyet ve Barbarlık

Jose Ricardo Chaves'e

Düzlüğün orta yerindeydi müstahkem mevki. Jeronimo'nun başını çektiği apaçilerle çarpışıyorlardı. Dağları dörtmala aşılıyor, ok ve mızrakları dört bir yana savuruyorlardı. Sevgili baba, hediye için teşekkür ederim. Tam doğum günümde geldi. Sana ancak bir hafta sonra cevap verebiliyorum çünkü tüm hafta açık arazide hareket halindeydik ama şimdi ormandayız. Ateş karşısında iyi mücadele ettim. Bana Guadalcanal'da Japonlara karşı nasıl savaştığını anlatmalarını hatırlıyorum. Alev makinesi kullanmak hakikaten anlatılamaz bir tecrübe. Nebraskalı bir tip var, Olson, ateş makinesine kirli dövüş aleti diyor. Yaşayan insanları diri diri yakmak işkence etmekle aynı şey, sarı derilileri bırakmalıyız, diyor. Ama bana sorarsan tüm Vietkongları¹⁴ pişirmek lazım. Elektrik telleri, sürgüler, hepsini kullanıyorduk. Bu demir kapılar onları dışarıda tutacaktı. İsterse toprakla gelsinler, evimden içeri giremezlerdi.

¹⁴ Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi, Güney Vietnam'ın yıkılması ve Kuzey-Güney Vietnam'ın yeniden birleştirilmesi amacıyla kurulan örgüt.

Vietnam'ın özgürlüğü için çarpışan bir evladı olan düzgün bir adama neden saldırsınlar ki? Herkes bana saygı duyar, ben Mister Waugh'um. On dokuzuncu katın camına yaklaştım ve gökdelenler görmeye alışkın insanlar için yabancı bir diyar olan kente baktım. Dışarıda bekleyen güvenlik görevlileri tetikte bekliyorlardı. Albay dürbününü kaldırdı ve gözlerine yaklaştırdı. Apaçiler son muharebe için düzlüğe yaklaşıyorlardı. Deniz mavisini üniformalı askerler silahlarını dolduruyor ve mevkilerine koşuyorlardı. Tüm bölgeyi temizleyecektik. Konglar her yere mayın döşemişti. Bambu ağaçlarının altında tuzaklar, karanlık kuyularla dolu bir alandaydık. Bu kadar Charlie'nin¹⁵ nereden çıktığını anlamıyordum. Elli tanesini öldürüyorduk, karşımıza yeniden bin tane olup dönüyorlardı. Ama her şeye rağmen 1967 yılını bitirdiğimizde kontrolü ele geçirmiş olacağımızdan eminim. Baba, Johnsonları, Kuzey'i yok etmemiz için bize yetki vermeye ikna etmelisiniz. Şöyle bir bombardıman, agresif bir hücum ve iki haftaya kalmadan Hanoi'dayız. Buradaki kadife masaj koltuğuna gömülmeye bayılıyorum. Geçen gün tüm kan dolaşımımı harekete geçirdiğini hissettim. Evi seviyordum. Boşanmadan bu yana yaşlandım. Eskiden macera diye atıldığım şeyler artık ilgimi çekmiyordu. Her cuma farklı bir kızı arardım. Eve, temizlik yapması için farklı bir kadın bulmak kadar kolaydı bu. İnsani ve teknolojik üstünlüğümüz gerçekten nefes kesici. Bu tarih öncesinden kalma adamlar nasıl direnebiliyorlar, gerçekten anlayamıyorum. Baba, Vietnam, Kore değil ve asla olmayacak. Burada zafer kazanacağımıza şüphem yok. Ne Ruslar ne de Çinliler artık bir şey yapabilir. Kimse bir üçüncü dünya savaşı çıkartmayı göze alamaz, hepimiz mahvoluruz çünkü. Cama

¹⁵ Vietnamlılara verilen bir diğer isim Viet Cong'du. Amerikan ordusu bu kelimeyi VC olarak kısaltıyor ve fonetik olarak "Victor Charlie" diye okuyordu. Charlie, Vietnam Savaşı esnasında Vietnamlıların takma ismi olarak nam salmıştı.

geri döndüm. Karşıdaki kalabalık, gaz bulutları arasında koşuyordu. Üzerlerinden helikopterler uçuyordu. Benim başım belada değildi, güvendeydim. Her seferinde daha iyi silahlar ediniyorduk. Metrelerce öteye fırlatılıp ustura gibi kesen yeni bombalarımız vardı geçenlerde televizyonda, izleyebildin mi? Sığınaklarının üzerine yağıdıyoruz. Apaçiler yeniden saldırıyor. Gökdelenler arasından bir helikopter indi. Biz de herkes gibi hayatımızı tehlikeye atarken neden bize bozulduklarını anlamıyorum. Helikopterden atlayıp çatışmaya başlıyorlar. Apaçiler kapıyı açıyorlar. Bir grup atlı yaklaşıyor. Benim kendi çarpışma tecrübemi sana daha sonra anlatacağım. Şimdi doktora görünmem lazım. İlacın dozunu arttırmaları lazım. Saigonlu on üç yaşında bir orospunun bu kadar çok hastalık taşıyacağını tahmin etmezdim. Düzlükteki bölük geri çekilmek zorunda kaldı. Asansör benim olduğum katta durdu. Bağırış çağırış arasında kapıyı çaldılar. Tony Waugh sıhhiye bölümüne doğru ilerledi. Mekong Nehri'nin yarattığı rutubet gibisi yok bu dünyada. Kurşunları biten askerler kılıçlarına sarıldı. Yedinci Atlı Bölüğü'nün sesi duyuldu uzaktan. Apaçiler düzlükten kaçtı. Bölük kurtarılmıştı. Tony Waugh bambu ağaçlarının altına gizlenmiş tuzağa basıp çığlıklar arasında kayboldu. Ne olduğuna bakmadan önce televizyonu kapatmaya çalıştım. Saat geç olmuştu. Apaçiler ekrandan çıkıp her şeyi mahvediyorlardı. Mitralyözün elimden kaydığını ve kaskıma isabet ettiğini hissettim.

Karanlıktaki Bir Şey

Neus Espresate'ye

Birinci Perde

Evin bir önceki sakinleri apar topar gitmek zorunda kalmışlardı. Kablosu kesilmiş bir telefon, ortalığa saçılmış kıyafetler, darmadağın edilmiş mobilyalar, mektup ve özel yazışmalar, yarısı yenmiş ve artık üzerinde mikrop üremeye başlamış yemekler bulmuştuk. Ne kedi ne de köpek izine rastlamıştık ama avluda bir küçük kafes vardı.

Her şeyi yeniden düzene sokarak doğal hâline getirmeye çalıştık. Sadece bir sandalyeyi alıp biraz sola kaydırduğınızda bile oda eskisinden farklı oluyordu. Üzerimizi değiştirmek için çok zamanımız yoktu ve bölgedeki fabrikanın patlamasından sonra ciddi bir barınma sıkıntısı yaşıyorduk. Ev sahibinden tek istediğimiz, kontratı imzalar imzalamaz anahtar teslim etmesinden ibaretti. Ne evin durumunu ne de eski kiracılarına ilişkin bir şey sorduk. Eski sakinler yerlerine gelecek insanların burayı

nasıl bulacağını önemsememiş olmalılardı. Bu da ya tarifsiz bir umursamazlık ya da öngörülemez bir acil durum demektir.

“Geri dönebilirler,” dedi Ester.

“Sanmam. Evi bir yıllığına kiraladık. Bir yıl uzun zaman.

“Komşulara soralım mı?”

“Daha yeni geldik! Her şeye burnumuzu sokarsak adımız çıkar.”

“Sen bana bırak o işi... Çok sıkıntı çıkarmadan halletmeye... Yahu şu mektupları okusak ya?”

“Bence doğru olmaz. Aynısını sana yapsınlar ister miydin?”

“Tabii ki hayır, ama meraktan öleceğim.”

“Ben de.”

Mektupları ve diğer belgeleri getirdim ve yüksek sesle okumaya başladım. Ailesel konular, iş konuları, gündelik konular, anlamsız fotoğraflar ve kolajlar vardı. Bizim gibi yabancılar için hiçbir anlam ifade etmiyordu.

“Bunları neden yanlarında götürmediklerini anlamıyorum,” dedi Ester, “en mahrem şeylerini geride bırakmayı kim ister ki?”

“Buradan kendi rızalarıyla gitmiş benzemiyorlar, birileri arkalarına bakmadan kaçmalarına sebep olmuş olmalı.”

“Sence ne olmuştur?”

“Er ya da geç öğreniriz.”

Sabah beşte kalktım, perdeyi aralayarak evin karşısında dizilmiş diğer evlere baktım. Tüm ışıklar kapalıydı. Sokağa vuran tek ışık, yukarıda büyük bir metal top gibi parlayan aydı ve bu da durumu daha da gerçekdışı hâle getiriyordu. Sessizliğin verdiği o korkuyu kanımda hissettim. Hiçbir şey hareket etmiyordu, ne rüzgâr, ne gölgeler, ne de bir ağaç yaprağı. Hareketsiz kalmış bir gezegendeki tek uzaylı benmişim gibiydi.

Ester'i uyandırmak istemedim. Belki de o geceki konuşmamız bizi kurtarmıştı. Korkak olmamaya alıştırılarak yetiştirilmiştim ve sorunlarla yüzleşmeye alışkındım. Ama bu farklıydı, savaş sırasında bombardımana maruz kalmış ve tüm sakinlerinin öldürüldüğü kasabalardan geçerken hissettiğime benzer bir şeydi.

Tüm günü fabrikada geçirdim, fena değildi. Ne de olsa ben bir uzmandım ve orada bir işe yarıyordum. Eve döndüğümde Ester'i huzursuz buldum. Ne olduğunu sorsam da sorularımı geçiştirdi. Odamıza geçtiğimizde televizyonu açtum. Boks maçını geçtik -bokstan oldum olası iğrenmişimdir- ve ruhlar tarafından rahatsız edilen bir İngiliz kasaba evine yerleşen çiftin hikâyesinin anlatıldığı eski bir filmi açtık. Onlara evi gösteren kadın bile ruh çıkıyordu.

Filmde gördüklerimizle alay etmeye çalıştım. Ester'se şakalarının ardında aslında korkularının yattığını söyledi. "Televizyonu kapat lütfen," dedi. Söylediğini yaparsam korktuğumu kabul etmiş olacaktım. Bu yüzden filmin ilgimi çektiğini ve nasıl biteceğini görmek istediğimi söyledim. "Nasıl istersen," dedi, arkasını döndü ve yorgana sarıldı.

Uzmanlık konumla alakalı bir kitap okumaya çalıştım ama kafamı bir türlü filmdeki hikâyeden alamıyordum. Film, kadının, kocasının da hayalet olduğunu fark etmesi üzerine bastığı çılgınlıkla son buldu. Uykuya daldım, sabah uyanamadım ve az daha fabrikaya geç kalıyordum.

Akşam yemeğinden sonra tabakları kaldırmaya yardım ederken Ester bir anda, "Buradan gidelim," dedi.

"Mümkün değil. Daha yeni geldik. Alışmak için biraz süre lazım, başka hiçbir yerde buradaki gibi bir iş bulamam."

"Burayı sevmedim. Tek başıma durmaktan korkuyorum."

"Alışırısın. İlk günler hep zordur."

“Her şey garibime gidiyor burada, bu kasaba, terk edilmiş eşyalar, insanlar...”

“Hiç kimseyle konuştun mu?”

“Marketteki bir kadınla bir iki şey konuştum. Bana, ‘Buradan gitmeniz sizin için en hayırlısı olur,’ dedi.”

“Nedenmiş o?”

“Sebebini söylemedi. Sebeplerini herkesten daha iyi bildiğimizi söyledi.”

“Bak, burada zorlanacağımızı biliyorduk zaten. Ama elimizden gelen tek şey, işleri olurluna bırakıp biraz zaman vermek.”

Sonrasında sakın bir ay geçirdik. Ester yavaş yavaş uyum sağlamaya başlamıştı, işte mutluydum. Komşulardan hiç ses soluk çıkmıyordu. Bazen kasabada yürüyüşe çıkıyor ama evlerin hiçbirine yaklaşmıyorduk. Arada sırada içeriden gelen televizyon ışığını görüyorduk, o kadar. Bazı günler, aralanan perdelerden bizi izleyen çatık bir çift kaş görüyorduk.

Bir cumartesi akşamı dişlerimi yıkamaya hazırlanıyordum ki bir miyavlama duydum. “Eski kiracıların kedisi dönmüş olacak,” diye düşündüm. Kapıyı açacaktım ki duraksadım: Ester hayvana bağlanacak ve sokağa bırakmama asla izin vermeyecekti. Eski kiracıların bize bıraktıkları istenmeyen hediyelerin sonuncusuydu kedi. Kapıyı açmazsam kedinin gideceğini düşünüyordum ki, gelen sesleri duyan Ester yanıma geldi: “İçeri alsana.”

“Olmaz, yanımızda kalacak sonra.”

“Yarın atarız dışarı.”

“Komşular fark ederse hayvana kötü muamele yapıyorlar diye şikayet ederler.”

“Peki, dışarıda bıraktığımızda sabaha donarak ölürse nasıl hareket ederler sence? İyice düşman kesilmezler mi?”

“Rüzgâr çok şiddetli esiyor, miyavlamalarını duymazlar bence.”

“Ne miyavlaması? Dışandaki bir köpek! Ulumasını duymuyormusun? Su ve yemek istiyor, belli. İçeri al, besleyelim, sonra arabaya koyup fabrikanın oralarda bir yerde bırakırsın.”

“Olmaz, şimdi olduğu gibi geri döner o zaman... Kusura bakma ama kapıyı açmayacağım.”

“Tamam, nasıl istersen. Çok geç oldu, uyuyalım artık.”

Uykum olduğuna kendimi inandırmaya çalışarak gözlerimi kapattım. Uluma/miyavlama, aralıksız bir şekilde devam ediyordu. Bir türlü rahat edemeyen Ester yataкта dönüp duruyordu. Bir saat boyunca ağzımızı açmadan yatmaya çalıştık. Ama hayvan içeri girmek isteğini dile getirmeye devam ediyordu.

Seslerin pencere pervazından gelmeye başladığını fark ettim. Bir kedi içeri girmek için cam aranıp pervaza sıçramış olabilirdi ama bir köpek bunu yapamazdı. Hayvanı takıntı hâline getirmiştik. Korkmuştum ve korktuğumu kabul etmek istemiyordum. Gözlerimi kapattığımda Ester’in çığlığıyla yerimden sıçradım:

“Buraya gelmiş! Yatağın altında. Bana değdi.”

Fırlayarak ışığı açtım. Odanın altını üstüne getirdik fakat bir şey bulamadık. Sesler kesilmişti. Ester’e zafer dolu bir bakış attığım an miyavlama/havlama sesi daha da güçlü duyulmaya başladı. Koridora geçtik. Cam pervazına düşen kedi kafalı ve köpek-kurt vücutlu hayvanın gölgesini görünce donup kaldık. Ester korkuyla bana sarıldı. Kızıla çalan tüylerini gördük. Tüm ışıklar kapandı.

Devamında gelen şey karanlıktı. Hayvan olmaktan çıkan yaratığı oradan atmak, çürümüş etlerinden yayılan ölüm kokusunu, merdivenlerden gelen pençe seslerini, kulaklarımıza çalınan tiz sesini dışarı kovmaktı. Bahçe kapısından çıkıp, arkasına dönerek bize baktığında içimize işleyen karanlık rüzgâr evi yutmak istiyordu.

İkinci Perde

Ev

Birbirinin tıpatıp kırk ev sokakta diziliydi. Birkaç saat içinde toplanan dayanıksız malzemelerle kurulan evler, birbirinden farksız olmayı, açık, havadar ve aydınlık bir mekân sunmayı vaat ediyordu. Aslına bakarsanız evlerin sakinleri ve sokaklardan geçenler de her yere yayılan ışıktan faydalanıyordu.

Yüksek dağların tepesindeki çam ağaçlarının arasında görünmez kalan güneş ışıldıyordu. Burada panjurları bir hakaret olarak kabul ederlerdi. Güneşe tapınmamız sene boyunca devam ederdi, yazın bazı günlerinde ve mevsime uygun olmayan bazı dönemlerde, öngörülemez saatlerde kabile ritüelleri yapılırdı.

İç Mekân

İç mekâna serilmiş halılar mekâna bir hafiflik ve samimiyetle yoğrulmuş bir güç ve mevki hissi uyandırıyor. Bu güç hissini eski püskülük ve duvarları yemek isteyen güveler tehdit ediyor. Odalardan birine konmuş elektrikli radyatör, ortamda şömine etkisi yaratıyor ve radyatörü açık bırakmak, tutuşan odunların, grileşmiş ve yanmış kömürlerin orada olduğu algısı sağlıyor.

Arka Bahçe

Ekmek kııntısı peşindeki bir grup serçe ağaçların altına konmuş. Ara sıra müthiş bir rekabete taraf olurlar. Yanlarına inen kargalar, serçelerin almayı beceremediği kııntılarla birlikte havalanıp giderler. Karşılarındaki düşman bölüğü çoktan teslim olmuştur. Kargaların içinde tüm yemeğe sahip olmak isteyen bir isyankâr her zaman vardır. İşte o zaman serçeler ağaçların en yüksek dallarına konar, inzivaya çekilirler. Kargalarsa sadece çöp kutularının çevresinde, kemirmek için yemek ve kemik

arayan köpeklerden korkarlar. En ufak boyutlu köpekler bile kedilere baka baka serçe yakalama huyu geliştirmiştir. Açlık sebebiyle değildir cinayetleri, serçenin cesedini, öldürme içgüdüsünü tatmin ettikten sonra toprağın üzerine bırakıp giderler. Zamanında kendilerine gereğinden fazla güvenmişlerdir ve şimdi bu küstahlıklarının bedelini fazlasıyla ödemektedirler. Artık ortalıkta sokak köpeği kalmamıştır. Onları topluma yeniden kazandıran kimse yoktur. Yok edilirler. Hayvanlarımıza isyanı ve şiddeti bulaştırmalarını istemiyoruz, derler. Her türden birkaç tanesini, diğerlerine örnek teşkil etsin diye belli yerlere bırakırlar. Yeni doğanları da daha ayağa kalkamadan etkisiz hâle getirirler. İnsanlar buraya, kentlerde bulunmaz bir nimet olan barışı yaşamak için gelmiştir. Burada ne skandala ne de aşırılıklara müsamaha gösterilir.

Sakinler

Karşıdan geldiklerini gördük. Burada pek sohbet etmeyiz. Şöyle bir selam verir ve diğerlerinin yoluna çıkmamaya özen gösteririz. Pencerelerimizin yanından geçtiklerinde de bu yüzden fark ettik onları. Adam otuz beş, kadın yirmi yedi yaşlarında olmalı. Adam yakınlarda bir fabrikada çalışıyor, bizim birçoğumuzun çalıştığı şu büyük silah fabrikasında değil ama. Kadın tüm gün evde -bize karşı bir şeyler planlıyor olmasın?- duruyor, anten olmayan tek ev onlarınki. Belki yanlarında taşınabilir bir anten getirmişlerdir veya dinledikleri iğrenç müzikle yetinmiyorlardır. Tamam, müziği hep alçak sesle dinliyorlar, kabul. Bizi rahatsız etmek istemiyor olabilirler. Komşularıyla ilişkilerinde duyulan iğrenme ve huzursuzluk, zaman zaman zorlama bir kibarlık olarak gösteriyor kendini. Normalde yeni gelen herkes diğerlerine hediyeler verir, yaş pasta, geleneksel bir yemek, çocuklar için oyuncaklar, bir şişe viski. Bunlar hiçbirini yapmadı. İlk andan beri kendilerini

dışarıya kapattılar. Bizden kendi topraklarımızı işgal ettikleri için özür dileyebileceklerine bizi kızdırıyorlar. Açgözlü emlakçı gene tahammül edilemez insanlar getiriyor buraya. Burada hiçbir hakaret cezasız kalmaz.

Gerekçe

Burada çimenlerimiz onurumuzdur. Onları besler, büyümelerini sağlar ve son model bahçe makaslarıyla budarız. Onlara şekil ve yön vermek bizim mutluluğumuz ve bizim huzurumuzdur. Pazar sabahı ve havanın güzel olduğu bazı akşamüzerleri elektrikli budama makinelerimizin sesi duyulur. Burada kurallar nettir. Belirlenen boyu bir milimetre bile aşan olursa, kanunlarımızın belirlediği cezayı çeker. Sakinler bize böyle hakaret etmeyeceklerdi. Şimdiye kadar gösterdiğimiz hoşgörüyü, iyi niyetli hatalar olarak yorumladığımız hareketleri tekrarlanmış ve kanunlarımızın en önemli maddesini yok saymıştır. Evlerinin önündeki çimenin izin verilenin üzerinde büyümesine izin vermiş, toplumun düzenini bozmuş, geri kalmış ülkelerin cahilliğini ve atalarından gelen vahşiliklerini bize bulaştırmışlardır. Gündönümlerinde yapılan geleneksel toplantıda bir araya gelinirdi sadece. Bu seferki toplantıda sinirli hiçbir ses duyulmadı. Fabrikada tek kelimeli cümlelerle konuşmak ve sokakta karşılaştığımızda belli belirsiz selamlaşmak yeterliydi. Yalnızca bir baş hareketiyle sakinlerin cezası belirlenmiş ve aramızda kararlaştırılmıştı. Fikir birliğine varmıştık. Nefretimizi kalplerimizin içine gömmüştük. Nüfuzlu birinden yazılmış bir mektup veya birisinin -hastalık kapmak korkusunu göze alarak- onlara yaklaşması ve kendi budama makinelerinden birini ödünç vermesi yerinde olacaktı. Bizi biz yapan yüce gönüllülüğümüzü öven rahibimiz, sakinler adına özür diledi: Bizim gibi insanların oturduğu yerlerde daha önce hiç oturmamışlar, bu yüzden çimlerin belli bir boyda tutulması

gerektiği gibi kanunları öğrenememişti zavallılar. Törende kullanılacak kaynakların bir kısmı bu soruna aktarılırsa, radikal önlemler alınmasına gerek kalmayacaktı.

Tören

O pazar sabahı, erkenden uyananlar için korku doluydu. Olayı kara büyüyle ilgilenen başka bir kabileye bağladık. İkisi de arka bahçeye çıktı. Daha önce köpek olan evden bu sefer tavuk çıkarmışlardı. İnsanların anlatukları birbirini tutmuyordu, bazıları aslan yelesi gibi sarı olduğunu, bazılarıysa süt gibi beyaz olduğunu söylüyorlardı. Adam ve kadın tartışıyorlardı. İşkence olup olmayacağı konusunda karar veremiyor gibiydiler. Sonunda kadın birkaç adım geriledi. Kendi tarikatından aldığı tahmin edilen teslimci bir ifadeyle, kocasının, tavuğu eline alıp boynunu kırışını izlemesine baktılar. Adam tavuğu yere bıraktı. Tavuk birkaç adım atmayı başarınca yeniden yakalayarak boynunu bir kez daha kırdı. Tavuk acı dolu sesler çıkardı ve kanatlarını açmaya çalışarak kaskatı kaldı. Onu içeri götürdüklerinde belki de hâlâ hayattaydı ve aynı işkenceye tahammül etmek zorunda bırakılacaktı. Tören bizi çok sinirlendirdi. Aramızdaki sohbetler havadan ve sağlık konularından ibaret olsa da, o pazar günü olan biteni konuşmak için birbirimizi aradık. Çimen konusunda olduğu gibi bu konuda da fikir birliği vardı. Sakinler ciddi bir cezayı hak etmişlerdi. Biz, bizden aşağı ülkeleri kontrol altında tutan silah üreticileriydik, evet. Ama acımasızlığa, hele de hayvanlara yapılan acımasızlığa tahammülümüz yoktu. Günde en az on bin steril tavuk hazırlayan fabrikadan yerdik biz tavuklarımızı. Arada sırada, garip bir istisna olarak, içimizden birisi kendi hayvanını yetiştirmek isterse, tek bir hareketle kafalarını kesmek için gerekli mekanizmamız vardı. Bazen kafası kesik tavuk kaçmaya çalışırdı. Bu gibi durumda klasik prosedür, hayvanı baş aşağı

asarak tüm kanını akıtmaktı. Böylelikle sakinlerin bize hakaret ettiği bu aşağılayıcı töreni engellemiş olurduk.

Cumartesi Akşamı

Kimse ne bir şey gördü ne de bir şey duydu. Kasaba boşalmıştı. Dışarıda toplantı yapıldı. O geceki toplantı hakkında konuşmayı yasakladık.

Son

O adam ve o kadın, sokakta açılan çim biçme makinelerinin ve vinçlerin sesini duyduklarında kahvaltıdan yeni kalkmışlardı. Belki de kaldırımları yenileyeceklerini düşünmüşlerdi. Kadın evin önünde büyüyen çimi göz ardı ettikleri için bakımsızlıktan dolayı bir para cezası ve uyarı geleceğini söyledi. Adam ona, “Parası neyse veririz,” deme küstahlığını gösterdi. Merdivenleri çıktı, banyoya girdi ve tıraş olmaya başladı. Kadın tabakları toplayarak mutfığa götürdü. İkisi de olan biteni düşünmemek ve korktuklarını belli etmemek istiyor gibiydi. Kadın sonunda adamın yanına çıktı ve, “Bir şey yapsana. En azından haber verselerdi,” dedi. Adam, “Dur bakalım, bir kapıyı çalsınlar da,” diye cevap verdi. Arka bahçede miyavlama/uluma sesi duyuldu. Sese köpekler, kargalar ve ağaçlara tünemiş serçeler karşılık verdi. Tüm ev sallandı. Cama yaklaşan sakinler karşılarındaki vinci gördü. Kapıya çıktılar. Ev başlarına yıkıldı. İçlerinden biri kadının üzerine yürüdü ve geceliğini kopardı. Adam fırlayarak bizimkilerin üzerine yürüdü. Diğerlerinin saldırmak için beklediği de tam buydu. Onları paramparça ederlerken köpekler, kargalar ve serçeler de olay yerine yaklaşıyor, bizse olan biteni sessizce izliyorduk. Kasabamız davetsiz misafirlerden bir kez daha arındırılmıştı.

Jerico¹⁶

Pedro Lastra'ya

H sonbahar yolunda ilerliyor. Gün ortası sıcak bastırıyor, bulutlar bir araya gelip dağılıyor. Bir orman düzlüğünde kuraklığın ulaşmadığı bir yer buluyor. Gökyüzüne bakıyor, cebinden bir sigara çıkarıyor ve esen rüzgârı dinlemeye koyuluyor.

Dünyaya mutlak sükûnetin hâkim olduğu o anda düzeni bozacak hiçbir şey yok. H aşağı bakıyor ve bir örümcek cesedini parçalayarak yuvalarına taşıyan karınca sürüsünü görüyor. Karıncalardan bazısı ot, yaprak kenarı taşıyor, diğerlerinin yanına giderek minik antenlerini oynatıyorlar. Haber veya emir veriyor olmalılar. Birçoğu, mucizevi bir şekilde, yeraltında inşa ettikleri şehrin duvarlarına doğru ilerliyor.

H, sürünün disiplinine, sarf ettiği eforlarına ve eşi görülmemiş enerjilerine hayran kalıyor. Kölelikleri kadim yıllarda başlamıştı belki. Kendi emeklerinin derdindeki karıncalar H

¹⁶ Hristiyan ve Yahudiliğe göre, Musa'nın ardından gelen liderleri Yeşu önderliğinde ilerleyen İsrailoğullarının, Mısır'dan kaçarak vaat edilen topraklara döndükleri ve günümüzde Batı Şeria'da yer alan eski kent.

ile ilgilenmiyor. Ama H, içindeki güdüye ters düşemiyor. Bir karıncayı eline alıyor ve parmakları arasında yürütüyor. Daha sonra sigara izmaritiyle kurtuluşa gönderiyor.

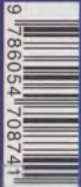
Karıncalar avcılarından kaçmaya başlıyor. H saklanmaya çalışanları izmaritle yakıyor. Kendisine karşı koymayan avların yok edilişinde tarif edilemez bir haz duyulur. H kendini yenilmez hissediyor. Koskoca bir kasaba kendi yıkımı karşısında yok oluyor.

Yüzeyde yaşayan karınca kalmayınca H, kadim kenti kazmaya başlıyor; hapishanelerini, mahzenlerini, gizli geçitlerini... Lekelenmiş toprağı kazmanın faydası yok, geçitler yıkıldı ve H gizemini asla çözemeyecek. H ayağı kalkmadan önce kuru bir ot alıp kalıntıları ateşe veriyor. Havada garip bir yanık kokusu duyuluyor.

Yarım saat sonra H, başkente hükmeden dağlara varıyor. Dağın eteklerine vardığında karşısındaki manzara karşısında dehşete düşüyor: Kaos, şehri inleyen çıgıllıklar, yıkılmış binalar, güneşe ulaşmaya çalışan alevler ve dumanın, önüne çıkan her şeyi yutuşu.

Çok büyük yazarlar yine çok büyük yazarlarla karşılaştırılır, arka kapaklarda. Bazen kritiklerde falan. Mesela, okura tanıtmak için, vurgulanan yazardan önce birkaç önemli isim sayılırsa daha etkili olacağı düşünülür. Biz şöyle yapıyoruz: Pacheco'nun değerini belirginleştirmek için, önce onun ismini söylüyoruz, ardından diğer Meksikalı büyükleri, mesela Fuentes'i. Bunu şunun için yapıyoruz: Pacheco oldukça hafif, epey hızlı, gerektiği kadar yavaş ve çok yoğun. Meksika Devrimi'ni soluk soluğa anlatsa bile, elbette gerilimli ve fena hâlde mistik. *Çöl Savaşları*'nı okumadınız, Pacheco'yu duymadınız! O hâlde şöyle anlatalım: Adını hiç duymadığınız bir yazarın ilk cümleleri, sizi, ayda ilk kez yürüyormuş duygusunun farklılığını yaşıyorsa, onun kurmacasının içinde yaşama konusunda kararınızı çoktan almışsınızdır. Pacheco, başlangıçta bu. İlerlemeye devam ediyorsanız, bu Meksikalının metinleri içinde bahsettiği ay, ne kadar yerçekimsiz olursa olsun artık sizin dünyanız; bitirmek istemiyorsanız, olup bitenin yaşadığınız yer olduğuna inanamıyorsunuzdur. Kitabın ortalarında Pacheco, az çok bu. Sona yaklaştığınızda bitmesini istemiyorsunuz çünkü artık Meksikalısınız, çünkü Pacheco artık sadece Meksikalı değil, dünyalı tüm okurların yazarı.

öykü : an dokuz

www.dedaluskitap.com

